Standpunkt

2–2021

neitileu.no

STORTINGSVALGET 2021:

– Nå kan du redusere EUs makt i Norge

Det nye Stortinget blir **mer kritisk til EU og EØS.** Flertall mot EU-medlemskap og en kraftig økning i antallet EØS-motstandere. Slik kan Stortinget bli etter høstens valg. Det ligger an til dragkamp om å ta Norge ut av ACER. – Du kan redusere EUs makt i Norge. Ditt valg avgjør! Side 6–8

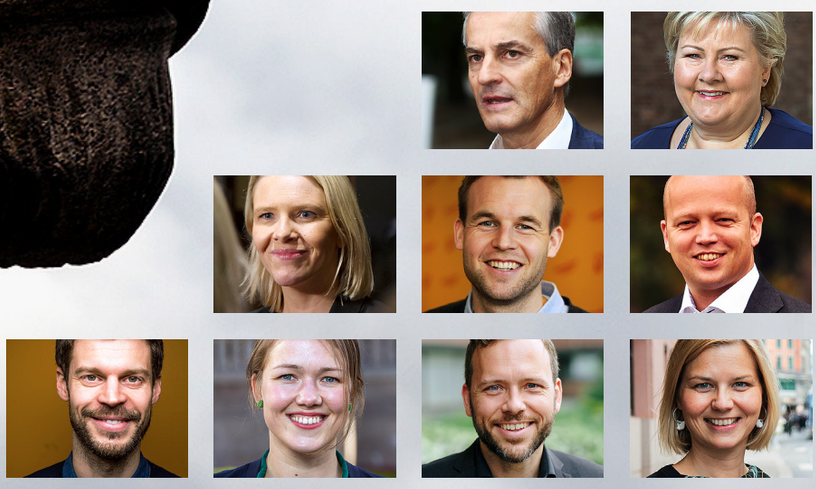

Bli medlem i Nei til EU!

Send følgende SMS-melding NEITILEU <DITT NAVN OG EPOSTADRESSE> til 2090 (200,–)

B-blad. Redaksjon avsluttet: 2.6.2021
Returadresse: Schweigaards gate 34 B, 0191 Oslo

32. ÅRGANG. OPPLAG: 51 000

LEDER

Redusér EUs makt

I en undersøkelse utført av Sentio i 2019 svarte halvparten at EU hadde for mye makt i Norge. Målinger har vist et solid flertall i årevis mot norsk medlemskap i unionen. Når konkrete virkninger av EØS-avtalen gjøres kjent, er flertallet imot. Kun et mindretall ville ha EUs energibyrå ACER, 61 prosent mente at EUs fjerde jernbanepakke gir en dårligere jernbane, og kun et fåtall er positive til det fagforeningsfiendtlige flyselskapet Wizz Air.

Likevel vedtar Stortinget normalt alle EU-direktiv med vanlig flertall. Men nå er det bevegelse. Stortingspartier som er imot både EU og EØS ser ut til å ha framgang. Vi leser dette som en reaksjon mot virkningene av EØS-avtalen.

LO vedtok nei til ACER. Fellesforbundet krevde tilslutningen reversert. Tillitsvalgte frykter at økt strømpris på sikt vil ramme både oss forbrukere og den kraftkrevende industrien. Dette fordi EU bestemmer mer og mer over nettutbygging og kabler.

Norsk Jernbaneforbund og Norsk Lokomotivmannsforbund gikk imot EUs fjerde jernbanepakke og fikk støtte fra LO. Arbeiderpartiet hadde ikke annen mulighet enn å stemme imot, tatt i betraktning den massive motstanden og at det snart er valg. Jernbanepakka ble vedtatt med en håndfull stemmers overvekt. De to jernbaneforbundene er enig med oss i at kampen ikke er over. Ingen av dem vil ha et EU som vil konkurranseutsette jernbanen uavhengig av hvem som styrer landet, har det siste ordet angående jernbanesikkerheten og skaper stadig usikkerhet for ansattes lønn og pensjon.

Fagorganiserte har i årevis aksjonert mot sosial dumping som foregår i de fleste bransjer på land, til sjøs og nå i lufta. Flyselskapet Wizz Air er åpent fagforeningsfiendtlige. Statsminister Erna Solberg vil ikke bruke dem. Skal handlingsrommet bli større enn et bøttekott må det brukes til rødt kort mot Wizz Air og bemanningsbransjen.

ESA, som passer på at vi følger EØS-avtalen, ba for noen år siden Norge skille ut offentlige tjenester som konkurrerer med private på grunn av avtalens krav til fri konkurranse. Regjeringa fulgte opp og nedsatte Hjelmengutvalget, som leverte ESA varene. Fagforbundet og kommunesektorens organisasjon KS svarte klart og tydelig. Motrapporten fra KS ble presentert sånn: «Svindyr SFO, tomme svømmebasseng og nedlagte kinoer kan bli resultatet av Hjelmeng-utvalgets foreslåtte konkurransevilkår for private og offentlige aktører.» Nå har regjeringa henta utvalgsinnstillingen fram fra skuffen, men vil ha ulike tiltak fra sektor til sektor.

Våronna var knapt ferdig før bøndene reagerte med franske aksjonsformer mot jordbruksoppgjøret. Nok var nok. Vi støtter Bondelaget og Småbrukarlagets krav om å styrke importvernet. EU etter brexit er mindre på alle måter. Det er naturlig at EUs importkvote reduseres. Økt sjølbergingsgrad er fornuftig av hensyn til kommende kriser, behovet for kortreist mat og sikring av råvarer til næringsmiddelindustrien.

Fisken er en evigvarende ressurs hvis den forvaltes riktig. EUs sjøltekt med bare å ta fiskekvoter i Svalbardsonen må stoppes av et samlet storting. Vi er imot å bytte fiskekvoter med markedsadgang. Å sette jordbruk og fiske opp mot hverandre i forhandlinger med EU og Storbritannia er unødvendig og prioriterer profitt framfor fellesskap. Sjømatnæringa eksporterer allerede til hele verden.

AV ROY PEDERSEN
Leder i Nei til EU
roy.pedersen@neitileu.no

Oppsummert betyr EØS-avtalen at Stortingets med vanlig flertall fratas makt bit for bit. Det sosialdemokratiske felleseiet nedbygges. Forskjellene øker. Den norske modellen angripes fra toppen og forvitrer i bånn. Ja-sida med Høyre og NHO i spissen støtter normalt alle EU-direktiv. Det samme gjør toneangivende media. Ap slår altfor ofte følge. LO og forbundsledelser «glemmer» at de har avvist flere EU-direktiv og vedtaket om at lov- og avtaleverk skal ha forrang framfor EUs regler. Men forandring er mulig.

Brexit synliggjør at et alternativ til både EØS og EU-medlemskap finnes. Fellesforbundets landsmøtevedtak vedtok et krav om at alternativer til EØS må utredes. Dette er noe mer enn handlingsrom innafor. Tenk om vi etter valget kunne ha en minister som sier at vi får solgt varene våre utenfor EØS.

Krever ACER reversert. Fellesforbundet krever at Stortinget reverserer ACER-tilslutningen. Motstanden var stor i 2018 før vedtaket ble fattet. Her fra en demonstrasjon utenfor Stortinget. FOTO: EIVIND FORMOE

Brexits blanke ark

Maktforhold i det britiske samfunnet avgjør hvem avtalen mellom Storbritannia og EU er bra for.

Boris Johnson: «Alt britene ble lovet i folkeavstemningen i 2016 og i valget i fjor er innfridd med denne avtalen. Vi har tatt kontrollen tilbake over våre penger, grenser, lover, handel og fiskeområder.»

Avtalen mellom Storbritannia og EU kan oppsummeres slik:

- På en god del saksfelt flytter avtalen suverenitet fra EU til britiske instanser. Det skjer ved at britiske avgjørelser ikke lenger er underlagt EU-domstolen.
- Det skal som før ikke være toll på handelen med varer mellom Storbritannia og EU.
- Avtalen går ikke inn på hvordan handelen med tjenester skal foregå.
- Det skal som før være fri flyt av kapital mellom Storbritannia og EU.
- Det skal ikke lenger være fri flyt av arbeidsinnvandrere.
- Storbritannia har heretter ingen plikt til å overta hver ny lovregel som EU vedtar.

Det er ikke opplagt hvilket samfunn som kan vokse fram på dette grunnlaget. Men britene har i alle fall brøyta seg vekk fra EUs beinharde markedsliberalisme. Frå nå av er det maktforhold inne i det britiske samfunnet som avgjør hvordan det går.

Foreløpig er debatten om avtalen ganske så forutsigbar. De som var pådrivere for utmelding av EU, finner nok argumenter i avtaleteksten for at det var riktig og viktig å stemme nei til medlemskap i EU. Mens de som mente at medlemskapet i EU både var tryggest og best, finner mange nok holdepunkter i avtalen om at slik er det. Siden forhandlerne la fram en avtale på 1246 tette tekstsider som skulle være spiselig både i London og i Brussel, kunne det knapt bli annerledes.

Et grunnleggende krav fra Storbritannia har vært at landet ikke må være underlagt EU-domstolen. I stedet opprettes det på ulike saksområder egne tvisteløsningsordninger ved uenighet mellom EU og Storbritannia.

Avtalen mellom Storbritannia og EU er nokså intetsigende om arbeidstaker-rettigheter. Det er for eksempel ingen bestemmelser som hindrer at britiske myndigheter kan satse på å svekke arbeidstaker-rettigheter. Dette har fyrt opp under frykten om at en kapitalvennlig britisk regjering kan legge opp til en kraftig avregulering av arbeidslivet.

Boris Johnson. Den britiske regjeringen leverte en avtale på 1246 sider, som detaljerer vilkårene for britenes forhold til EU framover. Men det er britisk politikk som avgjør hvem brexit er bra for. FOTO: NO 10

Spennvidden mellom arbeid og kapital er større i Storbritannia.

DAG SEIERSTAD
Standpunkt 2–2021

I 1979 hadde britisk fagbevegelse 13 millioner medlemmer. I dag er tallet 6,4 millioner. Mange årsaker ligger bak denne nedgangen. Strukturendringer i næringslivet og økende arbeidsløshet har bidratt med sitt. Men viktigst er nok det markedsliberale herredømmet over britisk politikk og økonomi som Margaret Thatcher tvang igjennom etter at hun vant valget i 1979.

Mellom 1980 og 1993 fikk Thatcher-regjeringene med 2–3 års mellomrom gjennomført lovendringer som skritt for skritt bidro til å innskrenke handlefriheten til fagbevegelsen.

- I 1980 ble fagforeninger fratatt den juridiske retten til å opptre på vegne av de ansatte på en arbeidsplass. Retten til sympatistreik ble kraftig innskrenka.
- Fra 1982 var streiker bare lovlige hvis de retta seg mot den «umiddelbare arbeidsgiveren», ikke mot arbeidsgivere høyere opp i kontraktskjeden. Det ble forbudt å gå til sympatistreik for ansatte i utlandet sjøl om det dreide seg om ansatte i samme konsern.
- Det ble mulig for arbeidsgivere å kreve erstatning opp til en kvart million pund fra fagforeninger hvis de var påført «urimelige tap» i forbindelse med streiker.
- Fra 1984 var det bare tillatt å streike hvis det var vedtatt ved en avstemning blant alle ansatte.
- Fra 1988 måtte viktige avstemninger, blant annet om å streike, foretas med personlige brev fra de ansatte, ikke på møter.

Derfor er den politiske spennvidden mellom arbeid og kapital større i Storbritannia enn i noe annet europeisk land. For oss i Norge viser Brexit-avtalen at det fins både gode og ikke fullt så gode alternativer til den EØS-avtalen som på viktige samfunnsområder binder Norge til styring fra Brussel. Det er derfor ikke uten grunn at LO-kongressene i 2011, 2015 og 2019 vedtok at norske tariffavtaler og lover for arbeidslivet skal ha forrang framfor EU-regler.

Hver gang har vedtaka vært enstemmige. Det er derfor heller ikke uten grunn at forbund etter forbund nå krever en offentlig utredning av alternativer til EØS-avtalen.

AV DAG SEIERSTAD
Medlem av rådet i Nei til EU
standpunkt@neitileu.no

Blant kildene

- *Notat til Folketingets Europaudvalg og udenrigspolitisk Nævn*, januar 2021
- Danny Nicol: *Maximising Sovereignty under the UK-EU Trade and Cooperation Agreement: Outlines of a Strategy* 5.1.2021

STORTINGET VEDTOK EUS FJERDE JERNBANEPAKKE:

Rydder sporet for EU

Solberg-regjeringa nærmer seg endestasjonen. Rett før avstigning får H, V og KrF hjelp fra Frp til å pense **norsk jernbane** inn på enkeltsporet til EU.

Det har lenge stått strid om EUs fjerde jernbanepakke i Norge. Dette til forskjell fra i EU, der innbyggerne knapt registrerer strømmen av EU-direktiver som blir del av det nasjonale lovverket. Innafor EU foregår diskusjonene mer eller mindre i det stille, i og mellom EU-parlamentet og Rådet. Når de er enige, blir det ingen nasjonal debatt. Medlemsstatene er fanget av EU-traktatens forpliktelser.

En fordel med EØS-avtalen er at nye framstøt fra EU løftes opp i den offentlige debatten i EFTA-statene. Nasjonalforsamlingene må aktivt ta stilling til hva nye direktiver kan bety, de kan ikke nøye seg med å ta til etterretning det som allerede er bestemt. Folket får dermed innsyn i det som foregår i de politiske gemakker og kan delta i debatten.

Stortinget knebles

Men er nå denne fjerde jernbanepakka fra EU så mye å bråke om? Konkurranseutsetting på jernbanen har vi jo allerede fått med jernbanereformen av 2015. NSB har blitt til Vy, og Go-Ahead og SJ ruller på norske spor, riktignok med statlig koronastøtte som kriselokomotiv.

Det er mange grunner til å bråke. Langt flere enn dem som åpenbarer seg ved første øyekast. Stikkord er demokrati, sjølstyre, sikkerhet og arbeidsvilkår. Sist, men ikke minst, handler det om EØS-avtalens fortsatte eksistens som alternativ til EU-medlemskap. Les videre, så vil du forstå hvorfor.

Jernbanereformen forskutterer påleggene i EUs fjerde jernbanepakke, noe som bidrar til å tåkelegge hva pakka handler om. Togreformen til høyreregjeringa er vedtatt av Stortinget som ny norsk jernbanelov. Frislipp

AV JAN R. STEINHOLT
jan.steinholt@neitileu.no

Kampen er ikke over. Et nytt Storting må kreve omkamp om innføring av EUs fjerde jernbanepakke. Bildet er fra demonstrasjon mot EUs fjerde jernbanepakke i mai 2020. FOTO: EIVIND FORMOE

Innlemmelsen av EUs fjerde jernbanepakke i EØS-avtalen handler derfor om mye mer enn jernbane. Den varsler total avsporing for norsk demokrati og sjølstyre.

JAN R. STEINHOLT
Standpunkt 2-2021

for konkurrerende togselskaper og andre aktører på bane, drift og vedlikehold består inntil et annet flertall på Stortinget sier noe annet og endrer lovverket. Sånn fungerer det parlamentariske demokratiet.

Så hva er da problemet? Problemet er at direktivene fra EU overstyrer norsk lov når de først er tatt inn i EØS-avtalen. Enhver ny endring i jernbaneloven og lovens forskrifter må da være fullt ut i samsvar med EUs direktiver og forordninger. Hvis et nytt stortingsflertall ønsker å skrote jernbanereformen fordi tvungen konkurranseutsetting ikke virker etter hensikten, må Stortinget trosse EØS-avtalens forrang. Det vil neppe skje i overskuelig framtid, uansett regjeringsfarge.

Konsekvensen er at Stortinget «abdiserer» i jernbanepolitikken. Slik kan statsminister Erna Solberg og samferdselsminister Knut Arild Hareide sementere sin jernbanepolitikk i overskuelig framtid, uten risiko for at den blir omstøtt av etterfølgerne. Hvis folket gjennom valg vil ha en annen regjering som står for en annen jernbanepolitikk, spiller det ingen rolle.

Det er demokrati det handler om. I tillegg til sikkerhet og anstendige og forutsigbare arbeidsvilkår for de ansatte på jernbanen.

Utsiktene er med andre ord dystre. Likevel finnes det et lys i denne mørke togtunnelen. Det kommer vi tilbake til avslutningsvis.

Refleksmessig knebøy

Når EUs jernbanebyrå ERA, EU-kommisjonen og EU-domstolen er overdommere for norsk jernbanepolitikk og -forvaltning, betyr det at norske myndigheter spiller annenfiolin. For EU er det liberalisering og harmonisering som gjelder, koste hva det koste vil. Nasjonale preferanser og særskilte sikkerhetskrav er uønsket. Lenge før jernbanepakka er tatt inn i norsk rett, har ERA pekt på 16 norske forskrifter som «ikke-akseptable». Da spiller det ingen rolle om de har ivaretatt norske sikkerhetskrav.

At norske myndigheter vil underlegge seg et slikt regime kan vanskelig forstås som annet enn refleksmessige knebøyninger for EU. Det er ingen presserende grunner til å innføre EUs fjerde jernbanepakke med tanke på fortsatt interoperabilitet, felles styringssystemer (ERMTS) eller etterlevelse av internasjonalt regelverk. Alt dette er dagens praksis og ivaretas dessuten av internasjonale konvensjoner for jernbanesamarbeid (COTIF) hvor både Norge og EU deltar. Det er nettopp dette regelverket Storbritannia nå forholder seg til som «utenforland».

EUs fjerde jernbanepakke og den tilhørende ERA-forordningen innebærer at Statens jernbanetilsyn og norsk jernbanesikkerhet blir direkte underlagt et EU-byrå der Norge ikke engang har stemmerett. Norge gir fra seg myndighet til EUuten å høste fordeler av suverenitetsavståelsen.

Eliminerer handlingsrommet

Lite påaktet i debatten omkring tvungen konkurranseutsetting, sikkerhetssertifikater og tekniske standarder er konsekvensene for EØS-avtalens framtid. Måten regjeringa vil legge Norge inn under EUs jernbaneregime på bryter fundamentalt med de omforente prinsippene for EØS-avtalens virkemåte. Dette fordi lov- og samtykkeproposisjonen innebærer en såkalt énpilarløsning, det vil si at myndigheten over norsk jernbane legges direkte inn under EUs jernbanebyrå, EU-kommisjonen og EU-domstolen.

Hele hensikten med EØS-avtalen var – og er – at EFTA-statene ikke skal avgi myndighet direkte til EU. Avtalen er mellomfolkelig, ikke overnasjonal. Det nasjonale handlingsrommet for de tre EFTA-statene i EØS ligger i disse forutsetningene. Det er derfor avtalen er konstruert med to atskilte pilarer, og det er derfor vi har vetorett mot nye direktiver. Dersom Norge skal avgi suverenitet, skal det skje til EFTAs overvåkingsorgan ESA eller til EFTA-domstolen, aldri til EU-organer.

Vedtaket må omgjøres

Ved å fravike dette fundamentale prinsippet, gjør Stortingets flertall det resterende handlingsrommet så smalsporet at det blir usynlig. Desto merkeligere er det at en samferdselsminister fra EØS-partiet KrF er bannerfører for å bryte ned EFTA-søylen og dermed selve avtalens «sjel» og fundamentale virkemåte.

Også Fremskrittspartiet er med på denne ferden til tross for at partiet i sitt program mener at «avtalen må på enkelte områder tolkes strengere, og om nødvendig reforhandles, for å bedre ivareta norsk suverenitet og nasjonale interesser». Slik regjeringspartiene nå har «tolket» EØS-avtalen med Frp som skiftelokomotiv, betyr det ytterligere svekkelse av norsk suverenitet.

Innlemmelsen av EUs fjerde jernbanepakke i EØS-avtalen handler derfor om mye mer enn jernbane. Den varsler total avsporing for norsk demokrati og sjølstyre. Når lysene nå blinker for EØS-avtalen, skyldes det ikke signalfeil. Det skyldes en bevisst undergraving fra EU-tilhengere som kamuflerer seg som EØS-tilhengere.

Rettsakter fra EU som blir overordnet norsk lov gjennom EØS-avtalen, er vanligvis uoppsigelige tvangsbestemmelser. I dette tilfellet er det annerledes, fordi EØS-avtalen er brutt. Ei ny regjering må derfor kreve omkamp. Det kan enkelt begrunnes med at måten jernbanepakka er innlemmet i EØS og norsk lov helt enkelt er i strid med EØS-avtalens intensjon og funksjonsmåte.

PARTIENES STANDPUNKTER:

Sentrale saker om Norges fo og EØS foran stortingsvalge

Nei til EU har valgt ut åtte sentrale og aktuelle saker som angår Norges forhold til EU og EØS-avtalen, og undersøkt **hva stortingspartiene mener i disse sakene.**

1) For eller mot at Norge skal bli medlem av EU

Folkestyre og nasjonal suverenitet er grunnleggende argumenter for Nei til EU. Utenfor EU kan vi ha et folkestyre hvor folk deltar, og politikerne står til ansvar for velgerne. EU overtar myndighet over stadig nye områder fra nasjonalstatene, og innbyggerne i EU har liten oversikt over hva som skjer i Brussel. Vårt nei til EU er også et ja til solidaritet og internasjonalt samarbeid for miljø og klima.

2) For eller mot offentlig utredning av alternativer til EØS

Mer kunnskap om alternativene til EØS-avtalen kan gi en bedre opplyst debatt om Norges forhold til EU. Det er mange myter om hva EØS betyr for norsk handel, som en offentlig utredning (NOU) kan oppklare. Fellesforbundet, det største fagforbundet i privat sektor, krever en offentlig utredning av alternativene til EØS-avtalen.

3) Foretrekker EØS eller handelsavtale

EØS-avtalen begrenser norsk politikk på mange måter, som å stanse tiltak mot sosial dumping, øker importen av landbruksvarer, utsetter klimakutt i Norge og fratar nasjonal styring på energiområdet. Nei til EU mener det mest aktuelle alternativet er en mer alminnelig og jevnbyrdig handelsavtale. Uten EØS sikrer allerede Handelsavtalen fra 1973 full tollfrihet for industrivarer mellom Norge og EU. Tollen på fersk norsk laks til EU vil også være nøyaktig den samme utenfor EØS (to prosent). Norge er en av EUs største handelspartnere, og EU har interesse av å inngå en ny handelsavtale med Norge hvis EØS-avtalen sies opp.

Mer på nett

- På neitileu.no vil du fra slutten av juni kunne finne kandidatundersøkelsen, der kandidatene fra alle fylker svarer på seks EU- og EØS-spørsmål.
- Du vil også kunne svare på om du er enig i disse åtte spørsmålene og finne ut hvilket parti som passer for deg.

AV MORTEN HARPER
morten.harper@neitileu.no

	1. Norsk EU-medlemskap?	2. Offentlig utredning om EØS?	3. EØS-avtale eller handelsavtale?	4. Ta Norge ut av ACER?
Arbeiderpartiet	IKKE TATT STILLING	IKKE BEHANDLET	EØS-AVTALEN	MOT
Fremskrittspartiet	MOT	IKKE BEHANDLET	EØS-AVTALEN	FOR
Høyre	FOR	MOT	EØS-AVTALEN	MOT
Kristelig Folkeparti	MOT	MOT	EØS-AVTALEN	MOT
Miljøpartiet De Grønne	IKKE TATT STILLING	MOT	EØS-AVTALEN	MOT
Rødt	MOT	FOR	HANDELS-AVTALE	FOR
Senterpartiet	MOT	FOR	HANDELS-AVTALE	FOR
Sosialistisk Venstreparti	MOT	FOR	HANDELS-AVTALE	FOR
Venstre	FOR	MOT	EØS-AVTALEN	MOT

4) Vil ta Norge ut av EUs energibyrå ACER

Stortingsflertallet vedtok EUs energipakke 3 i mars 2018. Gjennom tilslutningen til EUs energiunion har Norge i realiteten overført myndighet til EUs energibyrå ACER, som gjør vedtak gjennom EØS-tilsynet ESA og Reguleringsmyndigheten for energi (RME), som skal være uavhengig fra norske myndigheter. Målet for EU er fri flyt av energi i det indre marked. Norge har dermed gitt fra seg muligheten til å styre strømprisen. Norge kan heller ikke styre kraften til å legge om samfunnet i grønn retning. EUs energipak-

orhold til EU
et 2021

5. For eller mot jernbanepakke 4?	6. Redusere EUs kvoter for landbruksvarer i lys av brexit?	7. For eller mot EUs minstelønnsdirektiv?	8. Bruke handlingsrommet til å forby bemanningsbyråene?
MOT ☺	MOT ☹	MOT ☺	FOR ☺
FOR ☹	MOT ☹	FOR ☹	MOT ☹
FOR ☹	MOT ☹	MOT ☺	MOT ☹
FOR ☹	MOT ☹	IKKE BEHANDLET 😐	MOT ☹
MOT ☺	MOT ☹	IKKE BEHANDLET 😐	FOR ☺
MOT ☺	FOR ☺	MOT ☺	FOR ☺
MOT ☺	FOR ☺	MOT ☺	FOR ☺
MOT ☺	FOR ☺	MOT ☺	FOR ☺
FOR ☹	MOT ☹	IKKE BEHANDLET 😐	MOT ☹

ke 4 gir ACER enda mer myndighet. Nei til EU krever at vetoretten i EØS brukes mot myndighetsoverføringen i Energipakke 4.

5) For eller mot EUs fjerde jernbanepakke
EUs fjerde jernbanepakke vil melde norsk jernbane inn i EU. EU-pakken vil bety anbudstvang på jernbanen, uavhengig av politisk stemning og flertall i Norge. Dermed frasier Stortinget seg retten til å bestemme over norsk jernbanepolitikk i framtida. Myndighet overføres direkte til EUs jernbanebyrå, EU-domstolen og EU-kommisjonen. Det gjør EØS-avtalen mer likt et EU-medlemskap og er i strid med forutsetningene om at Norge ikke skulle være underlagt EU. Nei til EU mener det nye Stortinget bør ta EUs fjerde jernbanepakke ut av EØS-avtalen.

Finn partiet du er mest enig med her. I denne tabellen kan du finne ut hva partiene mener om viktige EU- og EØS-saker.

6) Vil redusere EUs tollfrie kvoter for landbruksvarer i lys av brexit
Landbruket skulle være utenfor EØS-avtalen, men importen har skutt i været og handelsunderskuddet med EU er rekordstort. Kvotene for tollfri handel med landbruksvarer som ost, kjøtt og grønnsaker er økt flere ganger, etter forhandlinger med EU. I 2020 var importen fra EU verdt 51,2 milliarder kroner, mens eksporten var 7,2 milliarder. Norge hadde altså et handelsunderskudd overfor EU på 44 milliarder kroner for landbruksvarer. Den høye importen går på bekostning av norsk matproduksjon. Arbeidsplasser i landbruk og foredlingsindustri over hele landet er satt i spill. Etter ordlyden i EØS-avtalens artikkel 19 er målet en gradvis liberalisering, der handelen skal være til gjensidig fordel. Utviklingen har blitt ensidig til EUs fordel. EØS-nabo Island mener at også brexit begrunner en reforhandling fordi EU-markedet nå har blitt mindre.

7) For eller mot EUs forslag til minstelønnsdirektiv
I Norge er det ikke politikerne som bestemmer lønna. Det er partene i arbeidslivet som forhandler fram lønns- og arbeidsvilkår, som resulterer i landsomfattende tariffavtaler. EUs forslag om lovbestemt minstelønn bryter dramatisk med måten lønns- og arbeidsvilkår bestemmes på. I tillegg vil minstelønna måtte legges i nærheten av de laveste lønnssatsene for ikke å overkjøre gjeldende tariffavtaler. EUs direktivforslag svekker fagbevegelsen og den norske arbeidslivsmodellen.

8) Vil bruke handlingsrommet i EØS for å forby bemanningsbyråene
Nei til EU var mot EUs vikarbyrådirektiv fordi vi mente det ville hindre nasjonale tiltak mot bemanningsbransjen dersom det ble nødvendig. Det skal være opp til norske myndigheter hva som er lov eller ikke lov i arbeidslivet. Eksemplene er mange på bemanningsbyråer som driver med sosial dumping. Blant annet Fellesforbundet krever at bemanningsbransjen avvikles i sin nåværende form, med forbud mot innleie i enkelte områder og bransjer.

PUBLIKASJONER FRA NEI TIL EU

EUs nye landbrukspolitikk og handelen med landbruksvarer – 60 kr

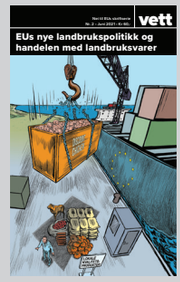

EUs landbruk står overfor store planlagte reformer. I Vett nr. 2 2021 undersøker Hanne Eldby og Martin H. Inderhaug fra AgriAnalyse reaksjonene på forslagene til den nye landbrukspolitikken i EU. Heftet viser dessuten hvordan økte tollfrie kvoter for EU gjennom EØS-avtalen undergraver norsk matproduksjon og foredlingsindustri.

Hvilken transport trenger vi? – 60 kr

Om blant annet EUs fjerde jernbanepakke, Uber og kabotasjekjøring. Vett nr. 1 2021 ser på kostnadene av den liberaliserte transporten i EUs indre marked, som Norge er del av gjennom EØS-avtalen. Det er blitt mer sosial dumping og mindre fagorganisering. Kvaliteten og prisen for forbrukerne blir ofte heller ikke bedre. 48 sider.

Skal EU styre strømmen? – 60 kr

EUs nye Energipakke 4 innebærer at energibyrået ACER får enda mer myndighet på bekostning av nasjonal styring. Energipakke 4 har konsekvenser for blant annet strømprisen, presset for utbygging av vindturbiner på land og muligheten for å bruke fornybar kraft til utvikling av grønn industri i Norge. Det er tema for Vett nr. 3 2020. 48 sider

Klima for handling? – 10 kr
Innføringshefte om EUs klimapolitikk og konsekvensene den har for Norge. Heftet svarer på spørsmål som: Fører EU en ambisiøs klimapolitikk? Er norsk EU-medlemskap bra for klima? Ville vi kuttet mer utslipp uten EØS-avtalen? 12 sider.

EØS bestemmer – 8 kr

Ny pamflett. Hvordan EØS-avtalen overstyrer arbeidslivslovgivning, tariffavtaler, jernbane og energipolitikk. 16 sider.

Bestill eller last ned:
www.neitileu.no

1. Jonas Gahr Støre.
2. Sylvi Listaug.
3. Erna Solberg.
4. Kjell Ingolf Ropstad.
5. Une Bastholm.
6. Bjørnar Moxnes.
7. Trygve Slagsvold Vedum.
8. Audun Lysbakken.
9. Guri Melby.

FOTO: AP, JUSTISDEPARTEMENTET, HANS KRISTIAN THORBJØRNSEN, MONA HØVSET, OLE CHRISTIAN KLAMAS, ANDRÉ LØYNING, RAGNE BORGE LYSAKER, ÅSMUND HOLIEN MO, LIV AARBERG

STORTINGSVALGET 2021:

– Du kan redusere EUs makt i Norge

– Nei til EU tar kampen for **det åpne, demokratiske ordskiftet.** For at folk skal få kunnskap og innsikt i årets valgkamp, sier Nei til EUs Roy Pedersen.

– Derfor har vi gjennomført en omfattende kartlegging av over 300 kandidaters stilling til seks sentrale og aktuelle EU- og EØS-spørsmål og offentliggjør svarene så bredt vi bare makter.

– Vi har svarene du trenger

I denne avisa legger vi fram en oversikt over partienes programposter om aktuelle EU- og EØS-saker. På Nei til EUs nettside neitileu.no kan du se svarene fra kandidatene i ditt fylke, i håp om at du som velger vil ta også dette med i betraktning før du legger stemmen din i urna.

Nei til EU er overalt rundt i landet for å drive folkeopplysning fram mot valget, med stands på stevner og mange andre steder der folk samles.

– Vi anbefaler verken noe spesielt parti eller regjeringsalternativ, men ber deg tenke sjøl. Vi er nå som før opptatt av å få nok EU-motstandere på Stortinget slik at en søknad om medlemskap uansett er uaktuelt, samtidig som vi mener at flere EØS-motstandere trengs, sier Roy Pedersen.

AV SINDRE HUMBERSET
sindre.humberset@neitileu.no

Utredning om EØS

– I tillegg setter vi i denne valgkampen et spesielt fokus på EUs byrå for energi (ACER) og jernbane (ERA). Førstnevnte kan på sikt nulle ut billig strøm som konkurransefortrinn for industrien og sistnevnte vil kreve konkurranseutsetting av jernbanen uavhengig av hvem som styrer landet. Vi støtter Fellesforbundets krav om en offisiell utredning om alternativer til EØS og vil selv holde fram en handelsavtale som løsningen.

EU- og EØS-saker på dagsorden

– Nei til EU stiller ikke til valg, men vi benytter valgkampen til å få EU- og EØS-saker på dagsorden. Det ser ut til at vi nok en gang må påta oss dette demokratiske ansvaret sjøl – i samarbeid med våre venner i nei-alliansen. Media ser ut til å være mest opptatt av å trille terninger. Politikerne av å bli valgt, uten at folk skal forstå at folkestyret undergraves og hvor lite makt de faktisk har. Den har de i betydelig grad overlatt til EU. Du kan redusere EUs makt i Norge. Ditt valg avgjør!

PARTIGJENNOMGANG OG KANDIDATUNDERSØKELSE:

Det nye stortinget blir mer kritisk til EU og EØS

Flertall mot EU-medlemskap og en kraftig økning i antallet EØS-motstandere. Slik kan Stortinget bli etter høstens valg. Det ligger an til dragkamp om å ta **Norge ut av ACER.**

Når dette skrives rundt hundre dager før valgdagen 13. september, viser meningsmålingene at det er de partiene som er mot både EU-medlemskap og EØS-avtalen som har stor fremgang. Hvis dette blir valgresultatet, vil Senterpartiet, SV og Rødt til sammen nesten fordoble antallet representanter på Stortinget til 54. Det er langt unna et flertall, men viser en tydelig tendens foran valget.

Pollofpolls.no har sammenstilt et gjennomsnitt av meningsmålingene i mai, som gir denne mandatfordelingen (endring fra i dag i parentes):

- Høyre 41 (-4)
- Kristelig Folkeparti 7 (-1)
- Venstre 2 (-6)
- Frp 19 (-8)
- Arbeiderpartiet 44 (-5)
- Senterpartiet 31 (+12)
- SV 15 (+4)
- Rødt 8 (+7)
- Miljøpartiet De Grønne 2 (+1)

Andre partier har til sammen en oppslutning på 2,9 prosent, men ingen mandater. KrF, Venstre, MDG og Rødt ligger alle nært over eller under sperregrensen på fire prosent, slik at små endringer kan gi store utslag i mandatfordelingen.

Flertall mot EU-medlemskap

Nei til EU gjennomgått partiprogrammene og utført en undersøkelse der de øverste listekandidatene i alle fylker er spurt om sentrale EU- og EØS-saker.

Det er stor grad av sammenfall mellom kandidatenes svar og partienes standpunkt, men særlig i spørsmålet om EU-medlemskap er det forskjeller. Mens Ap ikke har noe standpunkt til EU, er det et klart flertall av listekandidatene som har svart, som sier nei til medlemskap. Det samme gjelder MDGs kandidater, mens partiet ikke tar stilling. I ja-partiene Høyre og Venstre er det enkelte kandidater som er mot medlemskap. Frp, KrF, SV, Sp og Rødts kandidater er samstemte mot EU, med ett unntak på hver av Frp og KrFs lister.

I dagens storting er det et lite flertall blant Stortingets 169 representanter som er mot EU-medlemskap. Etter valget ligger det an til å være over hundre stortingsrepresentanter som er mot EU-medlemskap.

Alternativer til EØS-avtalen

Ap har ingen formulering om utredning av alternativer til EØS i programmet. Flertallet av listekandidatene sier nei, men det er også en del som er for. Sp, SV og Rødt er alle for å utrede alternativene. Hvis valgresultatet følger meningsmålingene, vil det på rødgrønn side være et solid flertall for en slik utredning. Mange av MDGs kandidater er også for utredning.

Hvis det derimot blir en fortsatt borgerlig regjering, er det usannsynlig med en utredning av alternativene. Høyre, Venstre og KrF er mot. Frp har ikke noe avklart partistandpunkt, og kandidatene er delt omtrent på midten.

Fire nye år med EØS

Ap har et avklart standpunkt for EØS-avtalen, og det er bred støtte for EØS blant partiets kandidater. Sp, SV og Rødt er alle for en handelsavtale i stedet for EØS, med noen få usikre kandidater.

Etter valget kan det være flere representanter på rødgrønn side som er mot EØS enn for, men det ligger i kortene at EØS-avtalen vil ligge til grunn for en ny regjering. MDG er for EØS-avtalen, men flere av kandidatene deres er usikre.

Det er nær unison tilslutning til EØS blant Høyre, KrF og Venstres kandidater. Frp som parti sier et foreløpig ja til EØS, men ønsker å reforhandle deler av avtalen. Blant Frps kandidater er det flere som er for enn mot EØS, men det er mange som er usikre.

En av de store dragkampene etter et eventuelt regjeringsskifte, vil være spørsmålet om å ta Norge ut av ACER. En slik reversering er ikke gjort før i EØS, men har mye til felles med å bruke vetoretten og koker til syvende og sist ned til politiske forhandlinger.

Ap stemte for Energipakke 3. På spørsmålet om veto mot Energipakke 4, er de fleste av Aps kandidater usikre. Sp, SV og Rødt vil ta Norge ut av ACER og reiste forslag om dette i Stortinget i mai. Det er nær unison tilslutning til veto mot Energipakke 4 blant disse partienes kandidater. En mellomløsning kan bli at det nedlegges veto mot Energipakke 4.

Ingen av regjeringspartiene Høyre, Venstre og KrF vil ta Norge ut av ACER. Kandidatene er med noen få unntak mot å bruke vetoretten i EØS mot Energipakke 4. Frp stemte for ACER i 2018, men støttet i mai det nevnte forslaget i Stortinget om å trekke Norge ut av EUs energibyrå. Et flertall av Frps kandidater støtter veto mot Energipakke 4.

Vekk fra EU-sporet

EUs fjerde jernbanepakke ble godkjent i Stortinget i mai, med et knapt flertall bestående av Høyre, KrF, Venstre og Frp. Ap, Sp, SV, Rødt og MDG stemte mot. Ut fra meningsmålingene vil de fire partiene som er mot jernbanepakken få flertall etter valget. Som på energi blir det da et spørsmål om en ny regjering vil reversere innføringen av EU-regelverket, eller om man vil utfordre reglene ved å unnlate å sette nye togstrekninger ut på anbud.

En fortsatt borgerlig regjering vil trolig etterleve EUs jernbanepakke og konkurranseutsette hele det relevante norske jernbanenettet.

Mot minstelønnsdirektivet

Uavhengig av valgresultatet synes det klart at EUs foreslåtte minstelønnsdirektiv ikke har flertall i Stortinget. Direktivet møter stor motstand både på rødgrønn side og i Høyre.

Nei til EU har også undersøkt hvilke partier som vil redusere EUs tollfrie kvoter for landbruksvarer i lys av brexit, og hvem som vil forby bemanningsbyråene. På neitileu.no kan du laste ned et notat som mer detaljert gjennomgår partienes standpunkt i disse sakene.

6 spørsmål til kandidatene

■ Spørsmålene, som er stilt til toppkandidatene fra alle stortingspartiene samt Kystpartiet og NKP, er formulert slik:

1. Mener du at Norge skal bli medlem av EU?
2. Støtter du en offentlig utredning av alternativer til EØS-avtalen?
3. Foretrekker du EØS-avtalen dersom alternativet er en handelsavtale med EU?
4. Bør Norge benytte vetoretten (også kalt reservasjonsretten) i EØS mer aktivt?
5. Mener du at vetoretten bør brukes mot myndighetsoverføringen i EUs energipakke 4?
6. Støtter du EUs foreslåtte direktiv om å innføre en lovbestemt minstelønn i EU/EØS?

AV MORTEN HARPER
Utredningsleder i Nei til EU

FOLKEBEVÆGELSEN MOD EU, NEJ TILL EU SVERIGE OG NEI TIL EU, NORGE:

Skandinavia ut av EUs militære union!

Forsvarsfondet EDF er «katalysatoren» som skal virkeliggjøre **EUs militærunion** innen 2025. Vi aksepterer ikke at Skandinavia innrulleres i ambisjonene om en europahær, verken gjennom EDF eller på andre måter.

Forsvarsfondet European Defence Fund (EDF) er en hjørnestein i oppbyggingen av EUs militærunion. Etter flere år som pilotprosjekt, er forsvarsfondet fullt operativt fra 2021. I EUs nye langtidsbudsjett er EDF tildelt nesten åtte milliarder euro. Fondet blir omtalt som et «taktskifte» når det gjelder å sette EUs globale militære strategi for utenriks- og sikkerhetspolitikken ut i livet.

Deltar til tross for unntak

Det har gått under den politiske radaren at både Danmark, Norge og Sverige nå deltar for fullt i fondet. Dette skjer til tross for at alle våre tre land har spesifikke nasjonale unntak og begrensninger på forsvarspolitikkens område.

Danmark fikk i 1993 sine såkalte Maastricht-forbehold, som blant annet betyr at det som eneste land i EU verken kan eller vil involvere seg i EUs militære samarbeid og operasjoner.

Norge er overhodet ikke medlem av EU, men er med i EFTA og del av Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS). Utenriks- og forsvarspolitikk er ikke del av EØS-avtalen.

Sverige har en lang historie som

Se mer på nett
- Folkebevægelsen mod EU folkebevaegelsen.dk
- Nej till EU nejtilleu.se
- Nei til EU neitileu.no

EU-hær. EUs kommisjonspresident Ursula von der Leyen ønsker en EU-hær. Her fra hennes tidligere stilling som forsvarsminister i Tyskland. FOTO: DIRK VORDERSTRASSE CC-BY-NC 3.0

nøytralt land og alliansefri stat. Ved å bli med i EDF og EUs nye forsvarspakt bryter Sverige med denne tradisjonen.

Det kan se ut til at våre tre lands regjeringer og folkevalgte med åpne øyne overkjører egen befolkning. Dermed brytes også de lange linjene i en skandinavisk politikk for avspenning i nordområdene og internasjonalt.

Enorme kostnader

Et stadig mer intimt – og eksplosivt – militært samarbeid gjennom EDF framstilles som «uskyldig» prosjekt- og forskningssamarbeid som forsvarsindustrien er helt avhengig av.

Forsvarsindustrien i våre land tjener enorme penger som det er. Våpenindustrien eksporterer for stadig større summer. Noen vil si heldigvis, andre vil si dessverre. Hvordan man enn ser på det, så står arbeidsplassene i denne bransjen på ingen måte i fare.

Derimot vil deltakelse i fondet koste våre samfunn og våre skattebetalere dyrt.

Prisen for norsk deltakelse er anslått til NOK 2 milliarder.

Prisen for dansk deltakelse er anslått til DKK 1,2 milliarder.

Prisen for svensk deltakelse er anslått til SEK rundt 1,75 milliarder.

De enorme kostnadene for skattebetalerne er penger som kunne ha gått til å trygge velferden og et helsevesen ute av stand til å håndtere koronapandemien. I tillegg er det en alvorlig demokratisk utfordring at deltakelse i fondet binder våre land og politikere langt forbi neste folketings-, stortings- eller riksdagsvalg; helt fram til 2027.

Innen den tid har EU en klar målsetting om at militærunionen er på plass. Flere ledere som Frankrikes Emannuel Macron, Tysklands Angela Merkel og EU-kommisjonens leder Ursula von der Leyen, har dessuten uttalt at de ønsker en europahær.

Fredelig Skandinavia

Skandinavia må fortsatt være en fredelig region i verden. Våre tre broderfolk vil at det fortsetter slik. Derfor krever vi av våre politikere at de trekker Danmark, Norge og Sverige ut av EUs forsvarsfond EDF og stenger døra til forsvarspakten PESCO.

SUSANNA DYRE-GREENSITE
Formand, Folkebevægelsen mod EU i Danmark

AV PER HERNMAN
Leder, Nej till EU i Sverige

ROY PEDERSEN
Leder, Nei til EU i Norge

EU-quiz

1. 9. mai kalles over store deler av Europa og Russland for Seiersdagen fordi det var datoen for Nazi-Tysklands kapitulasjon i 1945. Men EU bruker 9. mai til å markere en helt annen begivenhet. Hvilken?
2. Hva var Schuman-planen?
3. Nord-Makedonia vil søke om EU-medlemskap, men ett EU-land sier nei. Hvilket?
4. Hvem har sagt følgende: «I 2017 sa jeg at jeg trodde det ville ta 10 år å få Venstre til å gå inn for EU-medlemskap. Det tok bare tre år.»
5. Erna Solberg (H) innhentet ikke Stortingets samtykke etter Grunnlovens paragraf 26.2 da hun signerte vaksineavtalen med EU (JPA-avtalen) i mars i fjor. Skulle hun ha gjort det ifølge Grunnloven?

6. Hvilket land overtar formannskapet i EU (etter Portugal) fra 1. juli?
7. Hvilke partier på Stortinget er nå imot energibyrået ACER?
8. Har Norge rett til å bruke tollvern mot landbruksprodukter fra EU?
9. Hvor mange ganger har Norge benyttet seg av beskyttelsesklausulen i EØS-avtalen, artikkel 112?
10. Har EU benyttet seg av denne klausulen?

Svar:

1. Schumann-planen. EU kaller dagen «Europadagen».
2. En plan oppkalt etter den dåværende franske utenriksminister Robert Schuman. Den førte til grunnleggelsen av Det europeiske kull- og stålfellesskap i 1951, den første overnasjonale organisasjonen i Europa og forløperen for EEC og senere EU.
3. Bulgaria motsetter seg medlemskapsforhandlinger for Nord-Makedonia.
4. Venstre-leder Guri Melby.
5. Ja, det mener Regjeringsadvokaten at hun skulle.
6. Slovenia
7. Sp, SV, Rødt og Frp. KrF og Fremskrittspartiets stortingsgruppe har snudd hver sin vei i ACER-saken. KrF i regjering er nå for (etter å ha vært imot) mens Frp (som frontet saken i regjering, men nå er ute av regjering) nå er imot.
8. Ja. EØS-avtalens frihandel gjelder i utgangspunktet ikke for landbruksvarer, derfor kan Norge ha importtoll på enkelte produkter fra EU (og omvendt). Imidlertid sier EØS-avtalens artikkel 19 at det er et mål å liberalisere handelen, noe som betyr at de tollfrie kvotene fra EU stadig øker.
9. Aldri
10. Ja, i 1995 innførte EU egenhendig ministerpriser på laks og påberopte seg artikkel 112 – til tross for at EFTA-statene mente at dette ikke var et gyldig beskyttelsestiltak.

KOMMENTAR

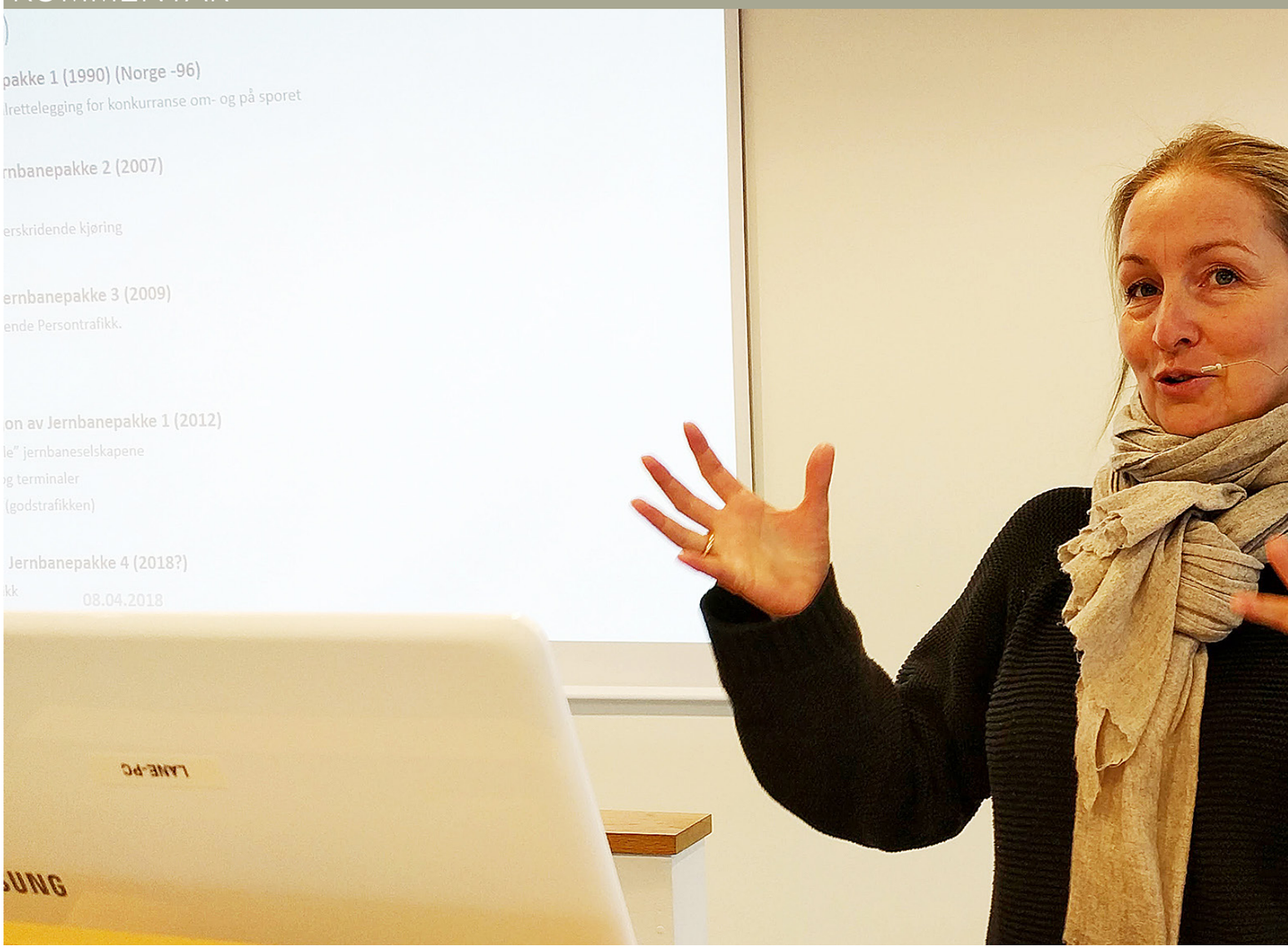

OVERFØRER MYNDIGHET TIL EU-ORGANER:

EUs 4. jernbanepakke og konsekvenser for jernbanen

Når den fjerde jernbanepakken innlemmes i EØS-avtalen, innebærer det myndighetsoverføring **fra norske folkevalgte til EUs jernbanebyrå** på begrensede, men avgjørende jernbaneområder.

Høyesterett skriver at «EØS-avtalen, som er norsk lov, forbyr norsk forvaltning å opptre illojalt, selv om norske sikkerhetshensyn skulle tilsi det». Det betyr at Norge i realiteten ikke vil ha noen «stoppknapp» for å ivareta særnorske sikkerhetshensyn.

Det som i dag hindrer utenlandske togselskaper i fri flyt av arbeidskraft og kabotasjekjøring med tog i Norge, er at Norge stiller krav om norsk godkjenning av togmateriellet, norsk sikkerhetssertifikat, samt opplæring i norsk sikkerhetstjeneste, som i praksis er en del av sikkerhetssertifikatet. Med EUs fjerde jernbanepakke vil disse sertifikatene og godkjenningene endres til felles EU-godkjenninger. Med felles sikkerhetssertifikat og typegodkjenning i hele EU vil det raskt dukke opp togselskaper fra andre land som søker seg ruteleier i Norge. De kan «kjøpe seg» opplæring i norsk sikkerhetstjeneste i det frie markedet. Det har etter hvert etablert seg et rikholdig utvalg av norske opplæringsinstitusjoner med nettopp dette som forretningsidé.

AV GRETHE THORSEN
Forbundssekretær i Norsk Lokomotivmannsforbund

Undergrave norsk tariff

EUs førerdirektiv ble innlemmet i norsk lov i 2011. Det slår fast at det er togselskapene selv, gjennom sin sikkerhetsstyring, som er ansvarlige for at lokføreropplæringen er god nok. NLF har riktignok fått tariffestet at «Nasjonal standard for lokføreropplæring» skal gjelde i de selskapene vi har tariffavtale med. Men med etablering av selskapsbase i Sverige kan man enkelt undergrave norsk tariff.

Målet med EUs fjerde jernbanepak-

Blir rammet. Mekanismene i EØS-avtalen har rammet norsk transportbransje svært hardt, og jernbanen står nå for tur, skriver Grethe Thorsen. FOTO: EIVIND FORMOE

ke er at jernbanen skal utvikle seg på samme måte som de andre transportgreinene. Jernbaneansatte kjemper mot EUs fjerde jernbanepakke med god grunn. Konsekvensene vi advarer mot kommer ikke over natta, men utvikler seg sakte, men sikkert over lang tid. På sikt kan vi forvente like stor kreativitet for å få redusert kostnaden på jernbanen som vi ser på sjøen, i lufta og på landeveien.

Utkonkurrert av fly og vogntog

Jernbanen, som må kunne hevdes å være den mest miljøvennlige transportformen, blir i dag utkonkurrert av fly og vogntog, i en lavpriskrig som i stor grad er fundert på kabotasjeoppdrag, sosial dumping og grov utnytting av arbeidsfolk. Samfunnets behov er å flytte mer folk og gods til mer miljøvennlige transportformer, som tog. For å få til det trengs enkel tilgjengelighet og sømløse løsninger. Dette krever høy grad av samarbeid mellom aktører og teknologisk innovasjon.

Vi som er skeptiske til EUs fjerde jernbanepakke heier absolutt på en sømløs og effektiv europeisk jernbane til beste for folk og miljø. Dette kan løses på ulike måter gjennom samarbeid med EU og øvrige land. EUs fjerde jernbanepakke vil sementere én bestemt løsning, som dermed vil være til hinder for andre løsninger i framtida. Det vil gjøre jernbanen mindre fleksibel. Gevinsten Norge får av denne pakka står ikke i forhold til omkostningene det kan være å gi suverenitet over norsk jernbanesikkerhet på en såkalt «lite inngripende måte» til EU.

EUs jernbane blir ikke plutselig et lukket system som utestenger «ikke-medlemmer», etter at den fjerde jernbanepakka begynner å virke. Det kommer fortsatt til være togforbindelser til verden utenfor EU, også Norge.

Europeisk jernbane har ulike tekniske standarder og mange små og store hindringer. Tilhengerne tror den fjerde jernbanepakkas felles regler og standarder vil fjerne disse praktiske hindringene. Men verken sporbredder, signalanlegg eller strømforsyning vil endres som en følge av EUs fjerde jernbanepakke. Pakka bygger ikke ned praktiske og tekniske hindringer i infrastrukturen. Den standardiserer regelverk og godkjenninger som skal brukes på en fortsatt svært ustandardisert jernbane. De ulike landenes jernbaneløsninger og sikkerhetssystemer vil være forskjellige i overskuelig framtid. Sikkerhetsregelverket må nødvendigvis være tilpasset de forhold og den infrastrukturen det gjelder. Det er nettopp det som gjør jernbanen trygg. Det er derfor all grunn til å være svært varsom med å fjerne nasjonale sikkerhetsbestemmelser og erstatte dem med felleseuropeiske regler. En langt mer logisk rekkefølge er først å lage felles praktiske og tekniske infrastrukturløsninger og systemer. Deretter ville like regler nærmest følge av seg selv.

Ta toget til Europa

Tilhengerne mener at den fjerde jernbanepakke vil gi bedre muligheter for å kunne ta toget til Europa. Til tross ulike signalsystemer og sikkerhetsbestemmelser er Norge og Sverige de europeiske landene som har lengst erfaring med grensekryssende kjøring uten bytte av tog og personell. Jernbanepakka i seg selv vil ikke øke trafikken. Det er ikke mangel på felles regler som er utfordringen, men mangel på felles billettsystemer og samhandling mellom de som trafikkerer, samt enkeltspor. Når det gjelder utveksling av for eksempel godsvogner, er det internasjonale avtaler på dette som ifølge proposisjonen fortsatt vil være gyldige, jernbanepakke eller ikke.

Norge har for lengst åpnet for at andre lands jernbaneselskaper kan trafikkere på norske spor og jobbe på norsk infrastruktur, med norske sikkerhetssertifikater. Men Norge har ennå ikke høstet tilstrekkelig erfaring fra anbudskonkurranse i persontrafikken til å vite om det er en god ide å innføre irreversibel konkurranse. Regnskapet for hvor mange kroner staten sparte, og hvem som faktisk betalte for anbudene til Go-Ahead, SJ og Vy, er ennå ikke oppgjort. Noe det siste årets ekstrabevilgninger på over to milliarder tydelig viser. Dette bør vi se an litt lengre før vi setter to streker under svaret.

Derimot har man høstet erfaringer fra markedsåpning innen både infrastrukturarbeider og gods. Vi har blant annet erfart Condotte-konkursen på Follobanen og nedgang i mengde gods fraktet på bane. EUs tilhengere hevder at liberalisering gir mer effektivitet og billigere transport for forbrukerne. Men de fleste forbrukerne er tilfeldigvis også arbeidstakere. Hvordan ser totalregnskapet ut for vogntog-, turbuss- og taxisjåføren, eller den kabinansatte og matrosen i EUs frie fellesmarked? Ser de noe til «gevinsten» fra dette kapitalistiske prosjektet?

Mekanismene i EØS-avtalen har rammet norsk transportbransje svært hardt, og jernbanen står nå for tur. Det er på høy tid at hele transportfamilien samler kreftene for en transportpolitikk som gagner arbeidsplassene våre, og som Norge bestemmer over selv.

Les mer på nett
■ Mer om EUs fjerde jernbanepakke på Nei til EUs nettsider neitileu.no

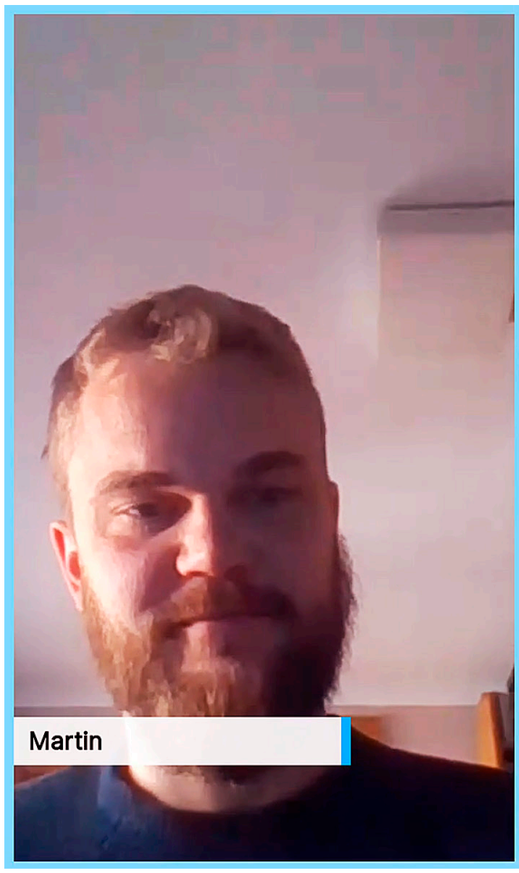

Vett-lansering. Det nye Vett-heftet ble lansert på et webinar med forfatterne Hanne Eldby og Martin Haaskjold Inderhaug, ledet av Einar Frogner. FOTO: SKJERMBILDE FRA WEBINARET

NYTT VETT-HEFTE:

EUs nye landbruks-politikk og handel med landbruksvarer

EUs landbruk står overfor store planlagte reformer. I et **nytt Vett-hefte** beskrives forslagene til EUs nye landbrukspolitikk.

I den nye utgaven av Nei til EUs skriftserie Vett beskriver Hanne Eldby og Martin Haaskjold Inderhaug fra AgriAnalyse forslagene til den nye landbrukspolitikken i EU og undersøker reaksjonene fra landbruket selv samt forbruker- og miljøorganisasjoner.

Heftet viser dessuten hvordan økte tollfrie kvoter for EU gjennom EØS-avtalen undergraver norsk matproduksjon og foredlingsindustri. Det er derfor avgjørende at eventuelle landbrukskvoter til Storbritannia nå etter brexit må tas av de kvotene EU har.

Lansering på webinar

■ Vett-heftet og den medfølgende rapporten ble lansert på et webinar, som ligger ute og kan sees i opptak: neitileu.no/tillitsvalgt/skolering

AV MORTEN HARPER
morten.harper@neitileu.no

Landbruket har stor verdi

– En nasjonal landbruksproduksjon og landbrukspolitikk er viktig for beredskap, kultur, bosetting og verdiskaping, skriver Nei til EUs nestleder Einar Frogner i forordet til heftet.

Importen av landbruksvarer fra EU har økt kraftig de siste årene, fra 10 milliarder kroner i 2000 til 51 milliarder i 2020, korrigert for eksport en nettoimport på 44 milliarder kroner.

– Etter ordlyden i EØS-avtalens artikkel 19 er målet en gradvis liberalisering, der handelen skal være til gjensidig fordel. Utviklingen har blitt ensidig til EUs fordel. Den stadig økende ubalansen i handelen er en trussel mot norsk matproduksjon og titusenvis av arbeidsplasser i landbruk og industri over hele landet, fortsetter han.

– Økt matvareberedskap og matsuverenitet, slik at den norske bonden kan få produsere mest mulig mat på norske ressurser, er et viktig mål. Å ha rett og plikt til å produsere mat for befolkningen er en viktig verdi. Spesielt i verdenssammenheng.

Da EØS-avtalen ble inngått, var det en forutsetning at landbruket skulle holdes utenfor og ikke skulle bli skadelidende. Artikkel 19-forhandlingene, med stadig økte tollfrie kvoter for EU, har ført til et grovt inngrep som undergraver landbruket.

Endringer etter brexit

EUs landbruk står overfor store planlagte reformer. I dette heftet beskriver Hanne Eldby og Martin Haaskjold Inderhaug fra AgriAnalyse forslagene

– I de norske forhandlingene med Storbritannia etter brexit er det helt avgjørende at importen av landbruksvarer ikke øker.

EINAR FROGNER
Vett 2-2021

til den nye landbrukspolitikken i EU og undersøker reaksjonene fra landbruket selv samt forbruker- og miljøorganisasjoner.

– I de norske forhandlingene med Storbritannia etter brexit er det helt avgjørende at importen av landbruksvarer ikke øker. Eventuelle kvoter til Storbritannia må tas på bekostning av de kvoter EU har i dag, skriver Frogner.

– Norske politikere må nå stå opp for norske interesser. Heller enn å redusere må vi øke omfanget av norsk landbruk, både bruken og skjøtselen av arealene og verdiskapningen. Dette gjøres enklest gjennom et sterkt tollvern og en aktiv landbrukspolitikk.

EUs nye landbrukspolitikk

– Mens noen tviler på at den nye landbrukspolitikken vil innfri EUs klima- og miljømål, advarer andre om at resultatet kan bli redusert produksjon, økte priser og eksport av klimautslipp, skriver Hanne Eldby og Martin Haaskjold Inderhaug.

– Samtidig som midlene som brukes på EUs landbrukspolitikk (CAP) blir redusert, er ambisjonene om hvilke mål man skal nå med landbrukspolitikken mer ambisiøse enn noensinne, skriver de.

– EU-kommisjonen la fram sitt forslag til CAP post 2020 i juni 2018. I desember 2019 la Kommisjonen fram European Green Deal, med de to understrategiene for jordbruket; Farm to Fork og biodiversitetsstrategien. De to strategiene har blant annet satt fram målsettinger om:

- 50 prosent reduksjon i bruken av plantevernmidler
- 20 prosent reduksjon i bruken av gjødsel og 50 prosent redusert avrenning
- 50 prosent reduksjon av antibiotika til bruk i husdyrholdet
- Øke de økologisk dyrkede arealene fra 7,5 til 25 prosent

– Spørsmålet er likevel om virkemidlene i CAP post 2020 muliggjør denne endringen. Først må regelverket som skal legge til rette for at målene nås, vedtas på EU-nivå, og her har ulike land innad i Ministerrådet, og Ministerrådet versus Parlamentet, ulike interesser. I neste omgang må regelverket gjennomføres i hvert enkelt medlemslands lovgiving, og det kan innebære ulike krav til gårdbrukerne i medlemslandene.

– Videre er det usikkert om Kommisjonen, som skal godkjenne medlemslandenes nasjonale strategier, kan nekte å godkjenne disse selv om de ikke har den nødvendige måloppnåelsen.

Små og store opp mot hverandre

– For å undersøke nærmere de ulike holdningene til EUs nye landbrukspolitikk, intervjuet vi representanter fra fire organisasjoner som til sammen representerer både store og små bønder, miljøbevegelsen og forbrukerinteresser (Copa-Cogeca, ECVC, Friends of the Earth og Slow Food), skriver forfatterne.

– Små og store gårdsbruk blir ofte satt opp imot hverandre i diskusjonene rundt CAP. Flere organisasjoner mener det er nødvendig å endre støtteordningene til å i større grad prioritere familiejordbruket. EU har opplevd en markant nedgang i antall bønder og sysselsatte i landbruket de siste tiårene.

– Miljø og klima er blant temaene som engasjerer mest i den europeiske landbrukspolitikken. Copa-Cogeca skilte seg ut fra de andre organisasjonene vi intervjuet, med at de i større grad pekte på en motsetning mellom klimasatsingene og økonomiske hensyn, og mente at deler av miljøbevegelsens ønsker vil kunne gå på bekostning av nettopp økonomiske og sosiale forhold. I verste fall kan virkemidlene bli ubalanserte og dermed svekke en helhetlig bærekraftig utvikling, mente de.

Redusert produksjon

– EU-kommisjonen har ikke lagt fram noen konsekvensvurderinger for jordbruket av sine miljøambisjoner. Copa-Cogeca og andre peker på at resultatet vil kunne bli redusert produksjon, økte priser, svekket konkurransekraft og eksport av klimautslipp gjennom økt import fra land som har lavere standarder enn EU.

– Uansett utfall av sluttforhandlingene om EUs nye jordbrukspolitikk, vil den trolig legge seg på en mer ambisiøs miljø- og klimalinje enn tidligere. For Norges del vil dette i utgangspunktet ikke påvirke jordbrukspolitikken vår direkte, men det kan være med å øke presset på at norsk jordbruk skal bli mer miljø- og klimavennlig.

Vett 2-2021

- EUs nye landbrukspolitikk og handelen med landbruksvarer
- EUs landbruk står overfor store planlagte reformer. Hva kan dette bety for miljø og matvarepriser?
- Bestill eller last ned fra: neitileu.no

Bruk nettsidene til å bli selvhjulpet!

■ Nei til EUs nye nettsider for tillitsvalgte er laget for gjøre det enklere for tillitsvalgte å være aktive uten å være avhengig av hjelp fra andre. Sidene er delt opp i fylkesstyrearbeid, økonomi, aktivitet, medlemsregisteret, verving, skolering, sosiale media og visuelt, organisasjonskultur og maler.

Under fylkesstyrearbeid har vi laget en side om digitale fylkesårsmøter. Vi har laget en veiledning til deltakelse på Teams-møter, til hvordan du kan søke om studiestøtte og å få refusjon for studietimer.

Har du tilgang til medlemsregisteret Hypersys, kan du se opplæringsvideoer om hvordan du utfører de vanligste oppgavene. Du finner også frister og priser for istikk i Standpunkt.

Er det politiske tema som interesserer mest? Da kan skoleringssidene tilby videoer og opptak av de mange webinarene vi har avholdt det siste året.

■ Se sidene her: neitileu.no/tillitsvalgt

Våre viktigste argument for å si nei til EU

■ Folkestyre, solidaritet, handlefrihet og miljø er våre viktigste grunner til å si nei til norsk EU-medlemskap. Utenfor EU kan vi ha et folkestyre hvor folk deltar og politikerne står til ansvar for velgerne.

I Verdens handelsorganisasjon er EU en pådriver for at de fattige landene skal tillate multinasjonale selskaper å etablere seg. EUs opptreden overfor verdens fattige betyr at Norge fortsatt bør stå utenfor unionen. Utenfor EU kan vi føre en solidarisk handels- og bistandspolitikk.

EU snakker oftere og oftere med bare én stemme i viktige internasjonale fora som FN. At EU ensretter utenrikspolitikken er et viktig argument mot norsk medlemskap. Utenfor EU kan Norge være en selvstendig stemme i verden.

EU løser ikke miljø- og klimaproblemene. EUs ønske om økt økonomisk vekst fører til sentralisering og stordrift. Utenfor EU kan vi fremme miljø og utvikling i internasjonale organer.

■ neitileu.no/kampanjer/4-grunner

Analysesenteret i Trondheim lever fortsatt, men har fått en ekstrakostnad på ti millioner som følge av at de tilbyr vannprøver til andre kommuner og noen private. ILLUSTRASJONSFOTO I OFFENTLIG DOMENE. (CC0)

DYRERE OFFENTLIGE TJENESTER:

Hvordan gikk det med Hjelmengutvalget?

ESA åpnet i 2013 sak mot Norge der de sa at offentlige foretak som ikke betalte skatt og ikke kunne gå konkurs, mottar **ulovlig statsstøtte.**

Dette satte i gang en serie av utredninger. Først regjeringsoppnevnte Hjelmengutvalget som mente at alt offentlig som også opererte på det private markedet, skulle opptre som om de var private markedsaktører.

Hjelmeng gikk for langt

Kommunenes sentralforbund (KS) bestilte en utredning som viste til katastrofale følger av en slik praksis. Prisen for SFO kunne tredobles, og det samme kunne prisen for å bruke kommunale svømmehaller.

Så bestilte regjeringen en vurdering av Hjelmengutvalgets rapport fra Oslo Economics. Denne rapporten konkluderte med at Hjelmeng gikk for langt. Den forslo en slags tommelfingerregel. At dersom den momspliktige omsetninga oversteg 12 millioner så måtte den private delen skilles ut. Også denne konklusjonen angrep KS.

Nå først har regjeringen svart ESA. Deres svar er at de ikke vil lage generelle innstramminger. De avviser at barnehager, kulturskoler, SFO og eldreomsorg omfattes av EUs statsstøtteregler.

Ikke en seier

Det som ikke er like bra, er at regjeringen åpner for sektorvis gjennomgang der EUs statsstøtteregler kan være brutt. Og de vil forhandle med ESA om hvilke sektorer det kan gjelde. Sjøl nevner regjeringen havner, parkering, bredbånd og renovasjon.

Det er ESA som har vunnet fram. Dette er ikke en seier. Til nå har det vært slik at ESA har måttet ta enkeltsak for enkeltsak gjennom regjeringen. Nå vil de få norsk forvaltning til å gjøre jobben for seg i de bransjene som kommer ut av forhandlingene med ESA. Det vil skje i et helt annet omfang enn ESA kunne maktet på egen hånd. Det betyr også at regjeringen har gitt seg på det prinsipielle. Sjølsagt skal ikke offentlige bedrifter betale skatt til seg sjøl og sjølsagt skal de ikke kunne gå konkurs. Nå vil bransje etter bransje risikere utskilling av den private delen av virksomheten. Som kan føre til at tilbudet til innbyggerne blir for dyrt og må legges ned.

Les mer på nett
■ Mer om Hjelmengutvalget på Nei til EUs nettsider neitileu.no

AV ARNE BYRKJEFLOT
arne.byrkjeflot@neitileu.no

UNGDOM MOT EU:

EU-kampen handler om demokrati

EU-kampen handler egentlig mest av alt om demokrati. **EØS flytter makt vekk** fra norske politikere, og til et system som er uoversiktlig, langt vekk og gjennomboret av lobbyisme.

I mai hadde sentralstyret i Ungdom mot EU en fysisk samling i Oslo. Her fikk styret skolering i blant annet trygg organisasjon, styrets ansvar, debatt og rolleforståelse. Vi fikk besøk av Roy Pedersen, leder i Nei til EU. Han snakket blant annet om Jernbanepakke 4, ACER og veien fram mot stortingsvalget. Nå er sentralstyret, som ble valgt i april, klar til å ta fatt på oppgavene sine! FOTO: UMEU

UMEU
Ungdom mot EU

AV FRANKIE SOLBERG RØD
umeu@umeu.no

Mange tenker at EU kampen handler om direktiv og forordninger, men det er bare en liten del av det. Det EU-kampen egentlig handler om er folk flest. EU-kampen handler om småbønder, om de som jobber på byggeplassen i byen, om småbedrifter, om skoler og om alle oss.

Små avstander skaper tillit. Mens EU-byråkratiet er langt unna, er den norske politikken nærmere og lettere å påvirke. Dette kan også være noe av grunnen til at norske stortingsvalg har mye høyere oppslutning enn EU-parlamentsvalg. Når man føler man ikke blir hørt, gidder man heller ikke delta.

Hver gang vi innfører ny EU-politikk overføres makt fra det norske stortinget, og til Brussel. Slik har Stortinget fått mindre og mindre makt helt siden 1993. Siden vi gikk inn i EU har vi innført over 12 000 EU-direktiver. Dette er altfor mye til at noen klarer å sette seg inn i det, og dermed er det umulig for folk flest å gjøre seg opp en mening fordi det blir for stort og langt vekk.

EU har nylig blitt fjernet fra læreplanen i videregående skole. Det er allerede stor mangel på kunnskap om EU hos folk som ikke husker EU-kampen i 1994. Dette gjør at vi ikke får en ordentlig debatt om EU-saken, fordi det er for stort og langt unna. Slik blir EU lenger vekk og mer utilgjengelig.

Brussel er den byen i verden med nest flest lobbyister, og det er ikke uten grunn. Som EU-politiker må man ikke registrere noe sted hvem man har vært i møte med, og ofte utformes lover av kun en eller to personer. Dette gjør at politikken er ekstremt sårbar for påvirkning fra lobbyister. Det er udemokratisk at noen fås interesser skal styre politikken, og at man må betale for å få meningen sin hørt. Dette gjør at store selskaper og organisasjoner har mye makt og tar makten og påvirkningskraften vekk fra folk flest. I tillegg er det de store selskapene og industrien som bruker mest penger på lobbyisme. Det skal være befolkningens beste som styrer politikken, ikke økonomiske interesser. Da ender man ofte opp med usolidarisk eller dårlig politikk.

Flyktningpolitikken til EU er eksempel på usolidarisk politikk, og jeg tror mye av grunnen til at den har møtt lite motstand er at det er for fjernt til at folk flest har satt seg inn i det. Det gjør at EU kan fortsette med en usolidarisk politikk, uten at det får konsekvenser.

EUs klimapolitikk er heller ikke bra nok. Den er udemokratisk, og derfor fungerer den ikke. EU har lagt hovedfokuset i klimapolitikken på økonomiske sanksjoner, i stedet for å lage politikk der hele befolkningen kan bidra. Demokratisk forankring i befolkningen er viktig for at forslag skal ha legitimitet, og for at folk skal følge det. Når noe er demokratisk forankret og folk føler eierskap til det, så er det også større sannsynlighet for at de følger det. I stedet kan rike land og bedrifter nå kjøpe seg vekk fra ansvaret for å kutte i utslipp, mens fattige land må ta hovedansvaret. Dette gjør at land som Norge kutter mye mindre i utslipp enn vi hadde måttet om vi hadde en selvstendig klimapolitikk.

Et mye brukt argument for hvorfor vi bør tilslutte oss EU, er at de har mye bra politikk. For eksempel har EU høyt fokus på forskning, og det er faktisk også noe bra politikk på klima. Det er ingenting som stopper oss fra å kopiere bra EU-vedtak i våre lover om vi ikke er medlem, mens om vi er medlem må vi også innføre den dårlige politikken. Det er mange punkter der Sverige har bedre politikk enn Norge, men jeg syns ikke det er et godt argument for å underlegge oss Sverige igjen. Da kan vi heller ta inspirasjon fra gode lover.

Nei-siden må bli flinkere til å snakke om det egentlige problemet med EU, at beslutningene tas langt unna folk og uten at de får påvirket prosessen. Om EUs politikk hadde vært bra på alle punkter, noe den ikke er, ville det fortsatt fjernet makten fra våre folkevalgte. Vi må alltid jobbe for at beslutninger tas nær folk, og at de som blir påvirket av politikken har en finger med i spillet.

EØS:

Et Ønsket Sammen-brudd?

I mange år var Europabevegelsen nesten krassere i sin kritikk mot EØS-avtalen enn Nei til EU. Det er ikke slik lenger. Nei til EU skjerper sin EØS-motstand, mens Europabevegelsen framstår som landets mest iherdige forsvarere av EØS. **Hva har skjedd?**

Europautredningen fra 2012 viser også til at EØS ble kalt et «Faksdemokrati».

Ved inngangen til dette året var Aftenpostens analyse som følger: «Det er 27 år siden Norge sa nei til medlemskap i EU og like lenge har EØS-avtalen regulert vårt forhold til Brussel. I dag er det bare Høyre og Venstre av partiene på Stortinget som aktivt ønsker et medlemskap.» I april i fjor feiret Nei til EU at det i 15 år hadde vært nei-flertall på samtlige meningsmålinger om folk ville stemme for eller mot norsk medlemskap i EU. Samtidig kan ting tyde på at oppslutningen om EU-medlemskap er på vei opp. Ifølge Fri Fagbevegelse er støtten til norsk EU-medlemskap «lav, men økende». I en måling fra årsskiftet sa 28,4 prosent av velgerne ja til norsk medlemskap i EU. Ikke siden mars 2011 har flere nordmenn vært EU-tilhengere.

Undersøkelsen fra november i fjor med 1000 respondenter om EU og EØS, har vært gjenstand for en del oppmerksomhet, særlig fordi den dokumenterte relativt stor støtte til EØS også blant «nei-partier». Fri Fagbevegelse skrev: «Det er rekordhøy oppslutning i befolkningen om EØS-avtalen. 64 prosent sier at de ville stemt ja dersom det ble avholdt folkeavstemning om avtalen.» Undersøkelsen viste at 71 prosent av SVs velgere sier ja til EØS, mens 16 prosent sier nei (13 prosent vet ikke). Blant Sp-velgerne sier 49 prosent ja, 39 prosent nei. Oppslutningen om EØS-avtalen er høyest blant MDGs og Venstres velgere og lavest blant velgerne som støtter Frp, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

AV JO STEIN MOEN
standpunkt@neitileu.no

En død debatt?

Bak EU-debatten lurer EØS-debatten. Ifølge generalsekretær i Europabevegelsen, Fredrik Mellem, er dagens EØS-debatt en «kvasidebatt», som handler om at nei-siden har «malt seg inn i et hjørne» fordi det «uunngåelig vil vokse fram [...] spørsmål om EU-medlemskap eller fortsatt EØS-avtale». I en kronikk i Dagbladet 23. april i år med overskriften «EØS-debatten er død», skriver Mellem, som er aktiv i Arbeiderpartiet, at «Det er på tide at SV, Senterpartiet og Rødt slutter å drive kunstig åndedrett på EØS-debatten. Den debatten er steindød». Lett triumferende slår Mellem fast at «det norske folks oppslutning om EØS-avtalen er stabil og formidabel», og gjentar flere kjente betegnelser fra EU/EØS-ordskiftet: «På et par punkter skal jeg likevel gi nei-siden helt rett», skriver han: «De omtaler gjerne EØS-avtalen som en husmannskontrakt med EU, eller et B-medlemskap i EU.» Men han nevner ikke den mest kjente beskrivelsen som norske EU-tilhengere i mange år brukte på den samme avtalen: «faksdemokrati».

«Faksdemokrati» (?)

Etter folkeavstemninga i 1994 var mange, så vidt jeg erindrer særlig norske EU-tilhengere, opptatt av å beskrive Norges løsning, EØS-avtalen, som et «faksdemokrati». Eksempelvis brukte Høyres stortingsrepresentant Andre Dahl begrepet slik i Dagbladet i 2002: «Jeg har den tvilsomme gleden av å være vararepresentant i EØS-utvalget. Da får man se hvordan det egentlig er. Vi er et faksdemokrati, sier han. Et hvafornoe? [spør journalisten]. Et faksdemokrati. Vi får beskjed fra EU om hva vi har å forholde oss til.» I 2007 sto kronikken «La oss melde Kristiansund inn i EU!» på trykk i Tidens Krav. Der skrev lederen av byens Europeisk Ungdom-lag at «Norge er blitt et faksdemokrati, der vi har overlatt de demokratiske beslutningene til folkevalgte i EU, og der vi mottar ferdig regler på faks fra EU.»

Begrepet var så innarbeidet at det fant veien inn i en offentlig utredning. I den omfattende Europautredningen fra 2012, «Utenfor og innenfor – Norges avtaler med EU» (NOU 2012:2), kan man nemlig lese at «På 1990-tallet ble EØS ofte omtalt som 'faksdemokrati'. I våre dager er det kan hende mer treffende å si at Norge 'laster ned' politikk og lovgivning fra Brussel.»

I forbindelse med EØS-avtalens 25-årsdag skrev NUPI-direktør Ulf Sverdrup en nøktern og relativt lidenskapsløs gjennomgang av EØS, under tittelen «25 år med hardt EØS-arbeid» som sto på trykk i Dagens Næringsliv 4. juni 2019. Sverdrups interessante utgangspunkt var som følger: «Hvordan kunne det som var ment som et venterom for medlemskap bli et permanent oppholdssted?» Svaret han gir er at «hovedårsaken til EØS-avtalens suksess» er at den «har fungert godt og at den i det store og hele har ivaretatt norske interesser, men også interessen til de andre partnerne. Flertallet i Norge har også funnet alternativene mindre attraktive». I tillegg mener Sverdrup at «en annen viktig suksessfaktor er kombinasjonen av stabilitet og endring. Selve hoveddelen av EØS-avtalen har vært stabil, den er stort sett uendret og er aldri reforhandlet.»

Også Ulf Sverdrup er innom den gamle betegnelsen «faksdemokrati»: «EØS innebærer i realiteten en slags stadig 'oppdatering' eller en slags 'strømmetjeneste' for regelverk», og la til i en parentes at «Ingen unge forstår det gammeldagse 'faks-demokrati'». Hans konklusjon etter 25 år med EØS var som følger: «Med sine velkjente feil og skavanker, artikulerte motstandere og få ivrige tilhengere, har EØS-avta-

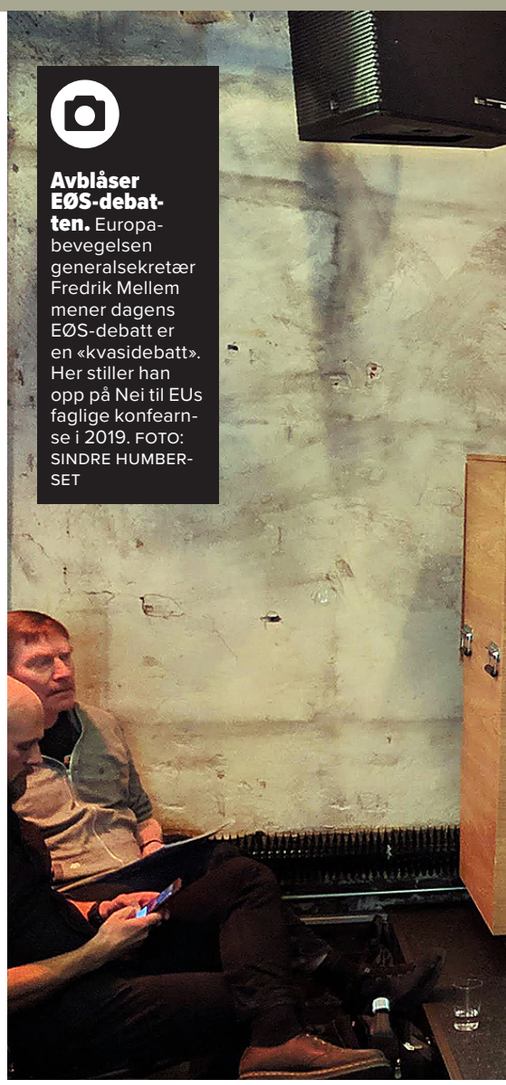

Avblåser EØS-debatten. Europabevegelsen generalsekretær Fredrik Mellem mener dagens EØS-debatt er en «kvasidebatt». Her stiller han opp på Nei til EUs faglige konfearnse i 2019. FOTO: SINDRE HUMBERSET

len fungert overraskende godt i 25 år.» Det er nærliggende å tenke at «artikulerte motstandere» må være Nei til EU og «få, ivrige tilhengere» er Europabevegelsen.

«Livbøye» (?)

Det er litt interessant hvordan Europabevegelsen over tid har endret posisjon fra å være en arg kritiker av EØS-avtalen til å bli dens fremste forkjemper. På organisasjonens webside finner man i dag overskrifter av typen «EØS-avtalen: vår livbøye» (1. mars 2017) og «Hvorfor hegne om EØS?» (21. august 2017). I 2018 skrev Europabevegelsen på sin Twitter-konto: «Stadig flere ser nytte av EØS-avtalen. Også Senterpartiet er på glid» (med link til en nyhetssak om postombæring). Så vidt jeg kan forstå skjedde et slags linjeskift omkring 2016–2017.

Kanskje har det sammenheng med at daværende generalsekretær i Europabevegelsen, Kirsti Mehti, i august 2015 omtalte EØS som «ja-sidens dilemma»: «Det er fristende for oss i Europabevegelsen å tenke at vi kunne ha alliert oss med nei-alliansen i kampen mot EØS. Det ville ha trigget en etterlengtet reell debatt om norsk tilknytning til EU, selv om nei-siden avviser at EU-medlemskap er et reelt alternativ.»

Mens Europabevegelsen i dag aktivt slår ring om EØS, er det lite tvil om at Nei til EU framstår som EØS-avtalens fremste kritikere.

JO STEIN MOEN
Standpunkt 2–2021

Mehti skrev videre at «Europabevegelsens dilemma er at vi er genuint opptatt av mer forpliktende samarbeid i Europa, ikke mindre. Sett i et slikt perspektiv er EØS-avtalen et virkemiddel for nettopp dette, og ikke et mål i seg selv [...] For Europabevegelsen er demokratisk deltakelse og politisk medbestemmelse i Europa de viktigste argumentene for EU-medlemskap. Derfor kjemper vi for norsk EU-medlemskap, ikke imot EØS, Schengen eller andre avtaler som Norge har med EU.»

Det er nærliggende å tro at det som kan framstå som et slags linjeskift skyldes økt organisert motstand mot EU og gradvis mindre entusiasme blant partiene for omkamp om norsk medlemskap i EU. I mangel av åpne forsvarere for EØS i partifloraen, har Europabevegelsen følt – og tatt – ansvar.

EØS: Et Ønsket Sammenbrudd?

I fagbevegelsen synes det å være økende motstand mot EØS-avtalen. Alle som har sett et 1. mai-tog ser at det er en viss folkelig motstand mot EØS, trolig sakte voksende. I EØS-avtalens kjølvann er det stadig flere krevende enkeltsaker, noen av dem med potensiale for mobilisering av økt EØS-motstand; som sosial dumping, jernbanepolitikk og energispørsmål. I spørsmålet om tilslutning til EUs energibyrå ACER var Arbeiderpartiet delt i to, med synlig splittelse i landsstyret og blant ordførere og tillitsvalgte. AUF, som har vært tilhenger av EØS-avtalen og motstander av EU-medlemskap helt siden AUFs landsmøte stemte nei til EU med 133 mot 215 stemmer og ja til EØS på landsmøtet i 1992, mener fremdeles at «EØS-avtalen sikrer norsk konkurransekraft og verdiskaping».

Det er lite tvil om at Nei til EU framstår som EØS-avtalens fremste kritikere, og langt på vei kan oppfattes som en kamporganisasjon mot EØS. I bærebjelkene står det at «Den viktigste tilpasningen til EU-samfunnsformen har til nå skjedd gjennom EØS-avtalen. Nei til EU arbeider derfor for en folkeavstemning om EØS-medlemskapet.» Gjennom mange år har Nei til EU på et faglig og politisk grunnlag drevet fram det som er kjent som «alternativ»-debatten. For noen er alternativet til EØS en frihandelsavtale. Brexit kan ha gitt noen håp om andre løsninger utenfor EU. For ganske mange er det litt uklart hva alternativet er. For en god del, ikke minst sosialdemokrater, vil alternativet til EØS være norsk EU-medlemskap – eller slik Arbeiderpartiets gamle hoff-organ, Dagsavisen, skrev på lederplass for litt siden: «Alternativet til EØS er EU-medlemskap. En handelsavtale er bare en teoretisk mulighet.»

Partileder Bjørnar Moxnes har advart Fredrik Mellem og sendt en «takk til Europabevegelsen for det mislykkede forsøket på å avlyse debatten om EØS-avtalen». Ifølge Moxnes er ryktet om EØS-debattens død betydelig overdrevet, og stortingsvalget i september kan bli et reelt vendepunkt: «da kan det for første gang bli et EØS-kritisk flertall i Stortinget.» Tiden vil vise hva som skjer. Min magefølelse er at underliggende strømninger gjør at EØS-motstanden kan bli noe mer fremtredende i tida som kommer. Men sannsynligvis vil EØS-avtalen, av og til omtalt som «et permanent nasjonalt kompromiss», forbli Norges tilknytningsform til EU i lang tid framover.

Inviterer til kvinnekonferanse. Reidun B. Heggen er leder av Nei til EUs kvinnepolitiske utvalg. Hun inviterer til ny kvinnekonferanse i november.

NEI TIL EUS KVINNEKONFERANSE 2021:

Koronakrisa, kvinner og helse

I år ønsker kvinnekonferansen å sette søkelys på hvordan utviklingen for kvinner har vært under korona-krisen. **Konferansen finner sted i Oslo, 13.–14. november.**

Våren 2020 ble det klart at arbeidsplasser og skoler måtte stenges ned på ubestemt tid i store deler av Europa. Dette har gjort store endringer i hverdagen vår. Samtidig vet vi at kriser rammer befolkningen ulikt. Kvinner og barn rammes hardest under ulike krisesituasjoner. Her er ikke koronakrisen et unntak. FN har regnet ut at antallet kvinner som lever under fattigdomsgrensen kommer til å øke fram mot 2030. Vold i nære relasjoner har også økt under pandemien, omtalt av mange kvinneorganisasjoner som en skyggepandemi.

Kvinnekonferansen
- 13.–14. november 2021 i Oslo
- Spørsmål om konferansen kan rettes til reidun.heggen@gmail.com

AV SINDRE HUMBERSET
sindre.humberset@neitileu.no

Derfor ser vi på hvordan kvinner i Europa påvirkes av nedstengte arbeidsplasser og krisetiltak. Både generelt i hverdagen, og for de som arbeider i «frontlinjen» og i helsesektoren spesielt. Hvordan har dette konkret slått ut i ulike europeiske land i og utenfor EU? Kvinnekonferansen samler fagpersoner, representanter for kvinneorganisasjoner og helsearbeidere fra Norge og Europa.

Økt ulikhet under pandemien

– Vi ser gang på gang at krisesituasjoner rammer kvinner og barn hardest, sier leder for Nei til EUs kvinneutvalg Reidun B. Heggen.

– EU sitt svar på den økonomiske krisen i 2008 var kutt i offentlige utgifter som skole, helse og barnehager. Dette er sektorer som i stor grad bidrar til økt likestilling, ved at oppgaver som tradisjonelt sett ses på som en kvinneoppgave, profesjonaliseres og gis høyere status. Globalt sett gjør kvinner tre ganger så mye hjemme som menn, og 70 prosent av verdens helsearbeidere er kvinner, sier hun.

– I Norge er det unge kvinner som er den gruppen som har blitt sterkest økonomisk rammet av pandemien. For kvinner har ledigheten i aldersgruppen 20–24 år doblet seg gjennom pandemien. Det er også slik at det er flere kvinner med midlertidige stillinger enn menn, og dette er de første stillingene som ryker i en krise.

– Kvinneorganisasjonen er spesielt bekymret for at hjelpetilbudet mange kvinner får, nå er redusert som følge av pandemien. I Norge har krisesentrene meldt om at færre kvinner har tatt kontakt under pandemien. De er bekymret fordi nedgangen kom i etterkant av tiltakene mot korona. Internasjonalt rapporters det om at volden i nære relasjoner har økt fordi mange nå tilbringer mer tid hjemme. Innføring av portforbud, og strenge karanteneregler gjør at mange kvinner under pandemien har måtet tilbringe mer tid med en voldelig partner.

To dagers konferanse

Kvinnekonferansen går over to dager. Den samler fagpersoner, representanter for kvinneorganisasjoner og/eller helsearbeidere fra Norge og Europa. Det vil bli invitert representanter med ulike syn på EUs kvinne- og pandemitiltak.

– Hold av 13.–14. november. Det skal være lav terskel for å delta på kvinnekonferansen. Derfor trenger du ingen forkunnskaper for å delta.

BOKOMTALE

Østfold Nei til EU 1962–2020

Medlemene. Lokallaga. Fylkeslaga. Alle dei andre som òg har stilt opp: folk frå landbruket, naturvernet, politiske parti, utdanningsinstitusjonar, mange andre interesseorganisasjonar, enkeltpersonar frå alle samfunnslag.

Det er alle desse Terje Bjørlo skriv om i boka Lokal, nasjonal og internasjonal kamp, Østfold Nei til EU 1962–2020. Det er deira kamp for demokratiet, folkestyret, sjølvråderetten, suvereniteten og det at eigne folkevalde er dei som skal utforma politikk i eige land, forfattaren fortel ved å ta for seg historia til Østfold Nei til EU. Han gjer det grundig, og han gjer det svært så bra. Heilt frå 60-talet då arbeidet for å samla mange europeiske statar for alvor tok fart, gjennom den intense kampen som førte fram til det første nei i 1972, vidare gjennom resten av 70-talet, 80-talet då spørsmålet om medlemskap for alvor kom opp igjen, for så å enda med det andre neiet i 1994. Det stoppar ikkje her. Terje Bjørlo tar oss vidare frå 1994, viser den aukande skepsisen til EØS og tar oss med fram til 2020.

Det er eit stort arbeid Bjørlo har gjort. Gjennom systematisk dokumentering frå den meir varsame og ikkje alltid like godt organiserte kampen i starten, til eit arbeidsamt, aktivt, engasjert, velorganisert og kunnskapsrikt fylkeslag som verkeleg har stått på og som har levert ein stor innsats i kampen mot å melda landet inn i EF, EEC, og til slutt EU. Og ikkje berre mot medlemskap. Bjørlo tar òg for seg kampen mot EØS-avtalen.

Boka fortel om eit imponerande aktivt fylkeslag, og det vert synleggjort korleis laget evna å byggja opp ein organisasjon med stor lokal forankring gjennom dei mange lokallaga som etter kvart vart etablerte. Ungdom mot EU sitt engasjement og arbeid vert også nemnd.

Boka er detaljert, og det trur eg er viktig for lokallaget og fylkeslaget i Østfold. Forfattaren har dokumentert arbeidet i fylket gjennom møtereferat, avisoppslag, årsmeldingar, fråsegner og anna skriftleg materiale. Dette er imponerande og det er inspirerande. Det er forteljinga om eit fylkeslag som har vore aktivt og pågåande, og som har levert eit stort arbeid i den totale, nasjonale kampen. Til tider kan dette likevel bera preg av oppramsing, nettopp fordi det i viktige periodar gjekk føre seg så mykje.

Boka fortel ikkje berre fylkeslaget si historie. Terje Bjørlo gjev innleiingsvis i boka lesaren ei grundig innføring i kva som skjedde frå tida etter andre verdskrig då tanken om eit samla Europa for alvor vart omsett til handling. I dette innleiande kapittelet har forfattaren falle for freistinga til også å nemna hendingar som ikkje nødvendigvis har like stor relevans for innhaldet i boka elles. Det får lesaren bera over med.

Terje Bjørlo har, som mange av dei andre han nemner i boka, vore svært så aktiv sjølv i dette arbeidet, både som medlem i fylkeslaget, og som leiar av laget gjennom mange år.

Boka er interessant og informativ, og ho er til inspirasjon i det vidare arbeidet i kampen mot medlemskap, og ikkje minst i kampen for å få ein handelsavtale til erstatning for EØS-avtalen. Ikkje berre for Østfold Nei til EU, men for alle som engasjerer seg i Nei til EU, lokalt og nasjonalt. Og kanskje kan boka inspirera andre fylkeslag til å dokumentera eiga historie? Boka til Terje Bjørlo viser at det er fullt mogeleg, og forfattaren skal ha stor takk for arbeidet han har gjort. Resultatet er imponerande.

Bokomtale

■ Terje Bjørlo: *Lokal, nasjonal og internasjonal kamp, Østfold Nei til EU 1962–2020.* Boka er innbunden, er på litt over 400 sider og kostar 398 kroner, fritt tilsendt.

For bestilling: Peder Glomsrud, peder@glomsrud.no Liv Ekra Ornsäter, livekorn@frisurf.no

■ Terje Bjørlo er 66 år og pensjonist. Tidlegare har han skrive *Østfold Bonde- og Småbrukarlag gjennom 100 år* (2018). Bjørlo er redaktør i Friheten. Han har vore aktiv i Nei til EU over mange år, i alt 12 år i Østfold Nei til EU, der han har hatt verv som leiar, kasserar og styremedlem. Bjørlo er medlem av Rådet i Nei til EU.

AV TORIL MONGSTAD
standpunkt@neitileu.no

Les Standpunkt før alle andre!

■ No kan du spare miljøet medan du les Standpunkt. Nei til EU tilbyr Standpunkt, Vett og andre publikasjonar som elektroniske abonnement.

■ I staden for å få Standpunkt og Vett pakka i plast i postkassa, kan du no få avisa tilsendt til e-postadressa di, slik at du kan lese den på lesebrettet eller datamaskina di.

Standpunkt som e-avis

■ Vil du registrere deg som e-avisabonnent? Send ei melding til: medlem@neitileu.no

Bli medlem i Nei til EU!

■ Send følgende SMS-melding NEITILEU <DITT NAVN OG EPOSTADRESSE> til 2090 (200,–)

Kalender

Les mer om aktivitetene her: **neitileu.no/aktivitet**

Juni

12.–13.6. Fauske
Årskonferanse og årsmøte i Nordland Nei til EU

21.6. Alver
Årsmøte i Alver Nei til EU

22.6. På nett
Nettmøte med fylkeslederne

23.6. På nett
Styremøte i Nei til EU

August

16.–20.8. Arendal
Nei til EU planlegger å delta på årets Arendalsuke

17.8. På nett
Styremøte i Nei til EU

27.8. På nett
Nettmøte med fylkeslederne

September

14.9. På nett
Styremøte i Nei til EU

24.–25.9. Oslo
Styremøte i Nei til EU

28.9. På nett
Nettmøte med fylkeslederne

Oktober

19.10. På nett
Nettmøte med fylkeslederne

22.–23.10. I Oslo eller på nett
Styremøte i Nei til EU

November

6.–7.11. Oslo
Rådsmøte i Nei til EU

13.–14.11. Oslo
Koronakrisa, kvinner og helse – Nei til EUs kvinnekonferanse 2021 (se egen artikkel)

23.11. På nett
Nettmøte med fylkeslederne

Desember

10.–12.12. Oslo
Styremøte i Nei til EU

14.12. På nett
Nettmøte med fylkeslederne

VERVEKAMPANJEN I MARS:

– Vi nådde et fantastisk resultat med hele 582 nye medlemmer

Nei til EU klarte å nå den målsettingen som organisasjonen satte seg om å **verve 500 nye medlemmer** i løpet av kampanjeukene i mars.

Når vi hadde registrert de siste innkomne vervingene rett før påske, så viste resultatet hele 582 nye medlemmer. Dette er et svært godt resultat som vi alle bør være stolte over. Det er avgjørende med et godt trykk på vervingen skal vi opprettholde medlemstallet. Så en stor takk til alle som har bidratt.

Medlemsvervingen som er gjort er en kombinasjon av verving fra ringelister, vervinger via sosiale medier som Facebook og Instagram, og ikke minst fra vervekonkurransen «Verv og vinn» som mange medlemmer har deltatt i.

Hordaland flest nye medlemmer

Når vi oppsummerer vervingen ned på fylkesnivå, så har Hordaland fått flest nye medlemmer, etterfulgt av Nordland, Rogaland og Akershus.

5 på topp-lista

Her er oversikten over nye medlemmer fordelt ned på fylkene.

- Hordaland med 62 nye medlemmer.
- Nordland med 53 nye medlemmer.
- Rogaland med 47 nye medlemmer.
- Akershus med 47 nye medlemmer.
- Oslo med 33 nye medlemmer.

Den videre plasseringa ser slik ut: Buskerud 32, Oppland 31, Østfold 30, Vestfold 28, Sør-Trøndelag 28, Telemark 27, Møre og Romsdal 27, Troms 24, Sogn og Fjordane 24, Nord-Trøndelag 22, Hedmark 21, Vest-Agder 17, Finnmark 16, Aust-Agder 10, Utlandet 3.

Også i denne kampanjen viste ringevervingen seg å gi veldig godt resultat.

Vi må gi ros til Toril Mongstad, leder i Hordaland Nei til EU, som vi hadde engasjert som ringeverver. Av de 582 nye medlemmene som ble vervet, har Toril vervet ca 120.

Vi må fortsatt stå på

Selv om vi nådde målsettingen som vi hadde satt oss med god margin, så skal vi ikke lene oss for mye tilbake, for vi har enda en lang vei å gå for å nå den totale målsettingen for året med 2000 nye medlemmer. Det er viktig skal vi nå målsettingen om å øke medlemstallet til over 20 000 innen utgangen av året. I den forbindelse er det viktig å fortsette å dele artikler fra Nei til EUs facebookprofil. Dette genererer mange nye medlemmer.

Verv og vinn

Konkurransen «Verv og vinn» som ble annonsert i forrige Standpunkt, har vist seg å bli godt mottatt, for mange av våre medlemmer har vervet nye medlemmer. Denne konkurransen har vi bestemt å forlenge fram til 1. oktober, så det er fremdeles mulighet for fine vervepremier. Så er du ikke kommet i gang, så er det fortsatt muligheter, se mer på hjemmesiden om konkurransen verv og vinn, her: https://neitileu.no/aktuelt/verv-og-vinn

Vi kommer utover våren og sommeren til å kjøre vervetiltak på sosiale medier, så her er det viktig at fylkeslag og enkeltmedlemmer deler det som publiseres på Nei til EUs facebook-profil.

En rekke andre vervetiltak vil bli planlagt og gjennomført etter sommerferien, herunder også tiltak i forbindelse med stortingsvalgkampen.

Bli med i vervekonkurransen!

- Nei til EU skal gjennomføre en vervekonkurranse fram til 1. oktober.
- Når det meldes inn nytt medlem, er det viktig å få med navnet på deg som verver.
- Du kan velge å ta ut vervepremie etter 1 eller 2 vervede medlemmer, eller du kan fortsette å verve og «spare» til en større vervepremie.
- NB! Det vervede medlemmet må ha betalt sin kontingent innen 1. oktober for å danne grunnlag for vervepremie.

AV KARL-SVERRE HOLDAL
Verveansvarlig i staben i Nei til EU

VERVEKONKURRANSEN FORTSETTER TIL 1.10.:

Vervepremier

Verv ett medlem

Velg mellom
- Handlenett med Nei til EU-logo
- Krus med Nei til EU-logo

Verv to medlemmer
Velg mellom
- T-skjorte med Nei til EU-logo/motiv
- Ryggsekk med Nei til EU-logo
- Krus og handlenett med Nei til EU-logo

Verv fire nye medlemmer

- Sitteunderlag fra Røros Tweed, verdi 299 kroner.

Verv seks nye medlemmer

- Devold Svalbard Mitten. Norske tradisjonsvotter i 100 % merinoull. Verdi 495 kroner.

Verv 10 nye medlemmer

- Lue og votter. Devold Svalbard Beanie Offwhite/Anthracite i 100 prosent ull. Devold Svalbard Mitten – norske tradisjonsvotter i 100 prosent merinoull. Verdi 950 kroner.

Verv 15 nye medlemmer

- Polar A370 aktivitetsarmbånd som løpende registrerer pulsen din. Verdi 1690 kroner.

Verv 20 nye medlemmer

Velg mellom
- Nettbrett Samsung Galaxy Tab A7 nettbrett WiFi 32GB Mørk grå 10.4″ (2000x1200), 3GB RAM + 32GB lagring, USB-C, 7040mAh. Verdi 2790 kroner.
- Nettbrett Apple iPad 5. Gen Space Gray 32GB, 9,7″ Retina, 8MP. Verdi 2495 kroner.
- OBH Nordica Air Force 460 All-in-one støvsuger. Verdi 2789 kroner.

Verv 25 nye medlemmer

- Smartklokke. Apple Watch SE 40mm GPS (stellargrå alu/sort sportsreim). Verdi 3290 kroner.

Se også vervekampanjesiden
neitileu.no/kampanjer/verve-kampanje

Hva koster det å bli medlem?

- Hovedmedlemskap koster 200 kr første året, deretter 435 kroner per år.
- Husstandsmedlemskap koster 150 kr første året, og deretter 260 kr per år. Husstandsmedlemskap er for medlem nummer to i husstanden, og det sendes ikke papirpost til husstandsmedlemmer.
- Medlemskap i Ungdom mot EU koster 50 kr.

VARME ORD & STIKK I SIDA

Standpunkt vil i dette nummeret dele ut Varme ord og Stikk i sida til:

Varme ord
Går til Fellesforbundet, ved leder Jørn Eggum, som krever utredning av alternativ til EØS og reversering av Acer-vedtaket. Nei til EU gratulerer Fellesforbundet med landsmøtet.

Stikk i siden
Går til regjeringen, ved landbruksminister Olaug Bollestad, for å ikke stå opp for norsk landbruk og matproduksjon opp mot EU, og for å ikke ville gi landbruket en anstendig inntektsutvikling i jordbruksforhandlingene.

TIPS OSS!

Standpunktredaksjonen blir alltid glad for tips fra leserne. E-post: standpunkt@neitileu.no

Standpunkt

Ansvarlig redaktør: Roy Pedersen

Redaktør: Sindre Humberset

Layout: Sindre Humberset

Redaksjon: Hildegunn Gjengedal, Toril Mongstad, Frankie Rød, Morten Harper, Jan Steinholt, Eivind Formoe og Arne Byrkjeflot.

Korrektur: Kjell Arnestad

Opplag: 51 000

Redaksjonen avsluttet: 2.6.2021.

Trykkansvarlig: Porteføljeforvaltning Norge AS

Annonser og istikk: Ta kontakt for pris og informasjon. Budskapet i annonser og innstikk står for annonsørens regning og trenger ikke være sammenfallende med Nei til EUs syn.

Bli medlem
Medlemskap i Nei til EU koster 200 kr første året. Meld deg inn her: neitileu.no/bli-medlem

Post og e-post:
Schweigaards gate 34 B, 0191 Oslo
Kontakt oss:
standpunkt@neitileu.no
Telefon:
22 17 90 20

Topp 5

Fem problematiske EU- og EØS-saker.

1 EUs fjerde jernbanepakke

EUs fjerde jernbanepakke pålegger anbudskonkurranse om togtrafikken og vi mister nasjonal kontroll. Stortinget vedtok før sommeren "pakken" med knapt flertall. Det kan ikke være siste ord i saken.
[Opp fra tredjeplass]

2 EUs energipakker

Mens vi venter på EUs energipakke 4 i EØS, kjører regjeringen gjennom i Stortinget flere forordninger som utdyper Energipakke 3 og gjør Norge enda mer underlagt EUs energiunion.
[Uendret]

3 Hjelmeng og tjenestene

ESA vil fjerne «fordeler» for kommunale tjenester. Regjeringen har likevel ikke lagt vekk Hjelmengutvalget, og har nå sendt svar til ESA at tilpasninger til EU-reglene skal gjøres sektor for sektor.
[Tilbake på lista]

4 Europeisk minstelønn

EU-kommisjonen har foreslått et direktiv om europeisk minstelønn. Det vil true det nordiske kollektive avtalesystemet.
[Uendret]

5 ACER-søksmålet

Høyesterett ga Nei til EU medhold i at saken skal prøves for domstolene. 1. november kommer den opp i Oslo tingrett. Det kan bli en ny omdreining i kampen mot EUs makt over norsk energisektor.
[Ned fra førsteplass]

Neste Standpunkt
Frist for innlegg og andre innsendte bidrag til nummer 3-2021 er **15. september 2021 .**

Stortingsvalget. Nei til EU har gjennomført en undersøkelse om stortingskandidatenes standpunkt til viktige EU- og EØS-saker. FOTO: TORE FJELD

GENERALSEKRETÆREN:

Godt valg!

13. september er det igjen stortingsvalg. Mett av velgerfrierier, debatter og profileringsmateriell går velgerne igjen til stemmeurnen for å stemme fram det partiet de er mest enig med. I skrivende stund kan vi bare håpe at koronapandemien ikke setter en stopper for folkemøter, standsvirksomhet, debatter og møter mellom folk og politikere. Vi trenger det nå!

Norges forhold til EU og spesielt EØS-avtalen er en mer aktuell sak nå enn på lenge. Høyre brukte deler av sitt landsmøte til å angripe Senterpartiets tydelige nei til EØS-avtalen. Deler av fagbevegelsen har krevd en offentlig utredning av alternativer til avtalen. Slår meningsmålingene til og det blir et regjeringsskifte, vil mest sannsynlig flere partier i en ny regjering kreve en betydelig tøffere tone ovenfor EU enn det nåværende regjering har hatt. Det er på tide!

For Nei til EU er fortsatt det viktigste at en ny regjering garanterer å ikke søke om norsk EU-medlemskap i den kommende perioden. Samtidig støtter vi Fellesforbundets krav om en offentlig utredning som viser alternativer til EØS-avtalen. I tillegg mener Nei til EU det på tide at vi begynner å bruke det mye omtalte handlingsrommet og sier nei til direktiver vi ikke ønsker. EUs energipakke 4 er ett av flere direktiver en ny regjering bør si nei til.

Som tidligere har Nei til EU gjennomført en kandidatundersøkelse hvor vi har spurt kommende stortingspolitikere om hva de mener om EU, EØS og aktuelle direktiver fra Brussel. Vi har i tillegg gjennomgått partienes programmer og standpunkter. Resultatene kan du lese om i denne utgaven av Standpunkt og i øvrig valgkampmateriell fra Nei til EU.

Vi har hatt EØS-avtalen i 27 år, og det er på tide med en skikkelig debatt om hvordan det har påvirket Norge og hvordan vi ønsker at samarbeidet med EU skal være i årene framover. I denne debatten har Nei til EU en viktig rolle. Ved å spre kunnskap om EU og EØS legger vi til rette for en god debatt i valgkampen. Samtidig er det et mål for oss at flest velgere stemmer på partier som sier tydelig nei til norsk EU-medlemskap og som ønsker en mer kritisk tone overfor Brussel.

Godt valg!

Vil du bli ny generalsekretær i Nei til EU?

■ Thomas skal videre og Nei til EU trenger ny generalsekretær fra 1. september. Les stillingsutlysning på neitileu.no!

AV THOMAS HAUG
Generalsekretær i Nei til EU
thomas@neitileu.no